

Šiame numery

NEVĖLU NULENKTI GALVĄ TEISINGUMUI.
POKALBIS SU DAIL. ADOLFU VALEŠKA,
K. V. BANAIČIO OPEROS DEKORATORIUM.
"DRAUGO" LAUREATO V. KAVALIŪNO
KALBA.
MECENATO ALLEN ANDRULIO ŽODIS.
VLADAS JAKUBENAS APIE SOLISTĄ
KAZĮ YAKUTĮ.
SOLISTAS K. YAKUTIS APIE LIETUVIŠKĄ
SIELĄ.
LEONARDO ŽITKEVIČIAUS EILERASČIAL
STASYS BARAS IR DANA STANKAITYTĖ
I AUSTRALIJĄ.
Z. SODEIKIENĖ APIE TRIJŲ DAILININKŲ
PARODĄ.
KAM TAI REIKALINGA?
PAŠNEKESYS SU "ANTRO KAIMO" UZVAIZ-
DA ALGIRDU T. ANTANAICIŲ.

Jūratės ir Kastyčio scenovaizdžio mistika

Pašnekesys su K. V. Banaičio operos dekoratorium Adolfu Valeška

Kai Chicagoje ir kitose lietuvių kolonijose jau vis dažniau kalbama apie ne už kalnų esančią pasaulinę K. V. Banaičio "Jūratės ir Kastyčio" operos premjerą (balandžio 29 ir 30, gegužės 6 ir 7) bei rūpinamasi bilietais įsigijimu, o visi scenos žmonės plūša įvairiose repeticijose, susitikus šios operos dekoratorių dail. Adolfą Valešką, užkalbinam jį taipgi kasdien aktualėjančia operine tema.

— Sakykite, operos tema, muzika, fantazijos gelmės ar kitos kurios Jūsų širdžiai artimos kultūrinės nuotaikos lėmė tai, kad, Chicagojos Lietuvių operos pakviestas būti "Jūratės ir Kastyčio" dekoratorium, i kvietimą atsakė teigiamai, ir štai jau turime pirmuosius Jūsų darbo eskizus.

— Mielas Redaktorau, kaip Jūs žinote, gyvenančiam Vakarose lietuviui dailininkui, rašytojui, muzikui, dainininkui ir apamai scenos menininkui yra daug priežasčių, kurios mus įpareigoja dirbti ir puoselėti mūsų dvasinę kultūrą už tėvynės ribų.

Tačiau operai "Jūratė ir Kastytis" sutikau dirbti scenovaizdžius bei kostiumus dar ir todėl kad uždavinys yra įdomus. Čia yra galimybė ne tik sukurti operos dekoratyvinį veidą, bet gera proga dailininkui paieškoti originalių ir dekoratyvinių sprendimų. Sutikau apsikrauti tom pareigom dar ir dėl to, kad noriu padėti ir fizine prasme operos kolektyvui šį uždavinį įvykdyti. Reikia ne tik didelio ryžto, bet beveik fanatizmo operos meno vadovui, valdybai ir visam kolektyvui su labai ribotu rėmėjų skaičium kopti i

17-tos operos pastatymą.

Ši K. V. Banaičio opera yra lietuvių individualinė kūryba. Ir aš manau, kad kiekvienos tautos kultūra mūsų laikais yra vertinama pagal pajėgių individų kūrybą. O kaip tik šiuo laiku mūsų bendruomenės nuotaikos tai kūrybai yra gan paviršutiniškos. Kultūros istorikas apie mūsų kultūrinį lygį spės tik iš rašytojų, muzikų, dailininkų, teatroly ir t. t. Dabartinė Rusija mums yra labai geras pavyzdys. Šioj socialistinėj santvarkoj yra imponantiškas skaičius visokių kolektyvinių ansamblių: balalaikų, raudonosios armijos, Moisejevo ir t. t. ir t. t. Bet, pušei šimtmečio praėjus, ten išryškėjo tik dvi pasaulinio masto figūros: vienas rašytojas, kitas

muzikas. Žodžiu, ant pliko socialistinio pakaušio — tik du plaukiukai.

— Įdomu, kokios tautosakiniuos ir tautodailiniuos šaltiniuos ieškojote medžiagos, projektuodamas rūbų, architektūrinių elementų ir kitos sceninės butaforijos detalių visumą. Kiek čia kuo nors remtasi ir kiek pasitikėta savo lietuviškosios dvasios intuicija?

— Kostiumus ar dekoracijas planuojant, neturėjau primygtinio plano jas palenkti lietuvių etnografinėi ar archeologinei idėjai. Tačiau kostiumams vartojau bendrus charakteringus mūsų senų rūbų elementus. Su kai kuriais papuošimais vartojau ir archeologinę medžiagą. Apsimau, operos legendarinį žaismą palikau laisvai sceninei interpretacijai.

— Tai bus labiau romantiškai realistinio sprendimo dekoracijos ar labiau abstraktaus scenovaizdžio kompozicijos?

— Romantizmo dvasia man asmeniškai yra svetimas elementas. Apskritai, aš manau, kad lietuvių tautai romantizmas nėra būdingas, bent tokia prasme, kaip pas germanus ar slavus. Manau, kad aš savąjį "Jūratės ir Kastyčio" dekoracijų sprendimą filtruoju labiau per mistinį filtrą ir tuo pačiu nesirūpinu, koks čia bus stilius. Kurdamas operai scenovaizdžius, pirmuoju kelrodžiu renkuosi muziką. Sutvarkęs praktiškąjį scenos funkcionalumą, visa kita palenkiu scenovaizdžio dekoratyviniam žaidimui. Tačiau spalvos turės keistis prožektorių šviesose, kurdamos nuotaiką, kuri skambės orkestre. Aš asmeniškai esu entuziastas tos operos muzikinių efektų, nors kol kas tik dalinai tesu su jais susipažinęs. Operoj yra daug mūsų liaudies muzikos ar

K. V. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" dekoratorius dail. Adolfas Valeška. Nuotr. V. Mažello

tumo. Labai gily įspūdį man paliko žvejų malda, kuri savo ekspresija mus nukelia kone į akmens amžių.

— Atrodo, kad mūsų K. V. Banaičio "Jūratės ir Kastyčio" opera, kaip ir didelė dalis Wagnerio operų, savo fabuloje vysto mitologinę dievų ir žmonių santykiavimo temą. Viskas čia vystosi lyg ir kitokiam klode, lyg ir atokiau nuo įprastinės kasdienybės. Todėl, atrodo, nebe pagrindo Vokietijoje šiandien Wagnerio operos iškūnijamos visai, sakykime, abstrakčiose dekoracijose, užburiančius efektus išgaunant vien šviesomis ir įvairių geometrinių formų plokštėmis. Ar neėmė pagunda šia kryptimi ką nors daryti ir su "Jūratės ir Kastyčio" scenovaizdžiu, ir kodėl to siūlo su

tradicijom nenukirpote?

— Dekoracijų charakteris ir stilius priklauso nuo teatrinio pastatymo: dramoj — nuo režisieriaus užmanymo, operoj — nuo muzikalinės ir dramatinės struktūros. Yra draminių veikalių, kuriuose režisieriai gali operuoti įvairiom kryptim. Žinoma, tuomet dekoratorius turi pritapti prie tų idėjų. Shakespeareo veikalių universalumas susilaukė šimtus, o gal net tūkstančius įvairiausių pastatymų, ir visi gali būti prasmingi. Lygiai pat ir su operom, kur istorinio pobūdžio butaforija gali būti sumažinta iki minimumo. Bet yra veikalių, kurie turi laikytis to "tradiciskumo", kitaip lengvai nuslystų į cirką ar kabaretą. Bayreuthe statomų Wagnerio operų dekoratyvinia apipavidinti (Nukelta į 2 psl.)

KERTINĖ PARASĖ

Nevėlu galvą nulenkti teisingumui

Lietuvos poetas Juozas Nekrošius, vietoj laiško emigrantui, parašė eilėraštį "Nevėlu..." (Lit. ir Menas, 1972.II.19). Štai ką jis porina pirmame posme: Nevėlu nulenkti galvą Lietuvai. / Jūs kalti ir niekuo nekalti. / Prie niūraus, skaudaus išeivių kryžiaus / vinimis skaudžiai susi

tokį saliamonišką nuosprendį. Prileiskime, būtų jis drūtai pasiparšė eilėraštį "Nevėlu..." (Lit. ir Menas, 1972.II.19). Štai ką jis porina pirmame posme: Nevėlu nulenkti galvą Lietuvai. / Jūs kalti ir niekuo nekalti. / Prie niūraus, skaudaus išeivių kryžiaus / vinimis skaudžiai susi

Taip nuoširdžiai, atvirai užjaušti išeivius lig šių komunistų valdomam krašte niekam nebuvę leidžiama. Gal dabar leidžiama tik dėl to, kad J. Nekrošius trigubai sutragina išeivių padėtį, užkraudamas skaudžią našą. Atseit, už savo nuodėmes pabėgėliai kenčia svetimo krašto nejuokumą, skurdą, vienatvę, didmiesčių blogį.

Dažnas išeivis, perskaitęs Nekrošiaus eiles, tik nusišypsos. Šiandien labai nedaug emigrantų jaučiasi vinimis prikalti prie egzodo kryžiaus. Jie dažniausiai yra prilipę prie kasdienybės molio: darbo, sąskaitų bei mokesčių mokėjimo, namų taisyso ir dažymo, socialinių išpareigojimų, daržininkystės, atostogų, kelionių. Jų "erškėčiuota" veikla yra plati, įvairi.

Pirmaisiais išeivijos metais pasitaikydavo ir aštrių vinių, ir net žimeinių uknolių, bet nuo jų niekas mirtinai nenusidūrė. Yra tautiečių, kuriems nelabai patinka juos priglaudusio krašto papročiai. Jie su "idealistiniu" užsidegimu negailestingai peikia kapitalistinę santvarką. Vis dėlto, paraginai vyktyti i socializmo rojų ir ten nuolat džiaugtis tyru dangumi, jie griežtai atsisako. Jiems daug mieliau lenkti galvą Lietuvai ekskursuojant. Kažkaip okupacinis gerbūvis nevilioja. O, kokia tu graži iš tolo — puikiai išreiškia jų idilines nuotaikas.

Jūs kalti ir niekuo nekalti — sunku supaisyti, ką tuo prieštaraivimu bando pasakyti poetas. Žinoma, ačiū J. Nekrošiui ir už

Teisingos istorijos akimis žiūrint, kalti yra tik mūsų krašto grobikai, rinkimų klastotojai, žmonių kalintojai, sadistiški tarydytojai, masinių trėmimų organizuotojai ir jų talkininkai. Jeigu jie jaučiasi esą žmonės, jiems dar nevėlu nulenkti galvą Teisingumui, atsiprašyti išeivių ir ištremtųjų, atlyginti padarytus medžiaginius nuostolius. Jiems dar nevėlu grąžinti lietuvių tautai laisvę. Jiems dar nevėlu savo brolius ir seseris užsieniečius traktuoti ne kaip plutokratiškus turistus, nuo kurių galima už penkių dienų vizitą nulupti ikerleriopą kailį, bet kaip žmones, kurie kelionpinigius sutaupę sunkiu darbu. Ar neskaudu apyseniui emigrantui, kai jis, atvykęs i savo kraštą, negali nuvykti tėviškėn ir turi mokėti taksi agentėliams 50 dolerių su konjako kyšiais, kad nuvežtų i Kauną, kur jam mielaširdė valdžia leido vieną dieną pasimatyti su giminėmis, atvykusiais iš provincijos.

Kai pagalvojame apie dabartinę Lietuvos situaciją ir palyginame ją su tikrai laisvomis pasaulio valstybėmis, sielvartas užlieja krūtinę. Todėl labai prasmingai, ironiškai nuskamba Juozo Nekrošiaus eilėraščio paskutinės eilutės:

Pažiūrėkit — Lietuva ji šypsos, Šypsoi saulėtekio žara.

Metaforos kaip kada žymiai daugiau pasako, negu atvira publicistika. Saulėtekiu šypsojis gali tik pavergtas, kolonistų išnaudojamas kraštas.

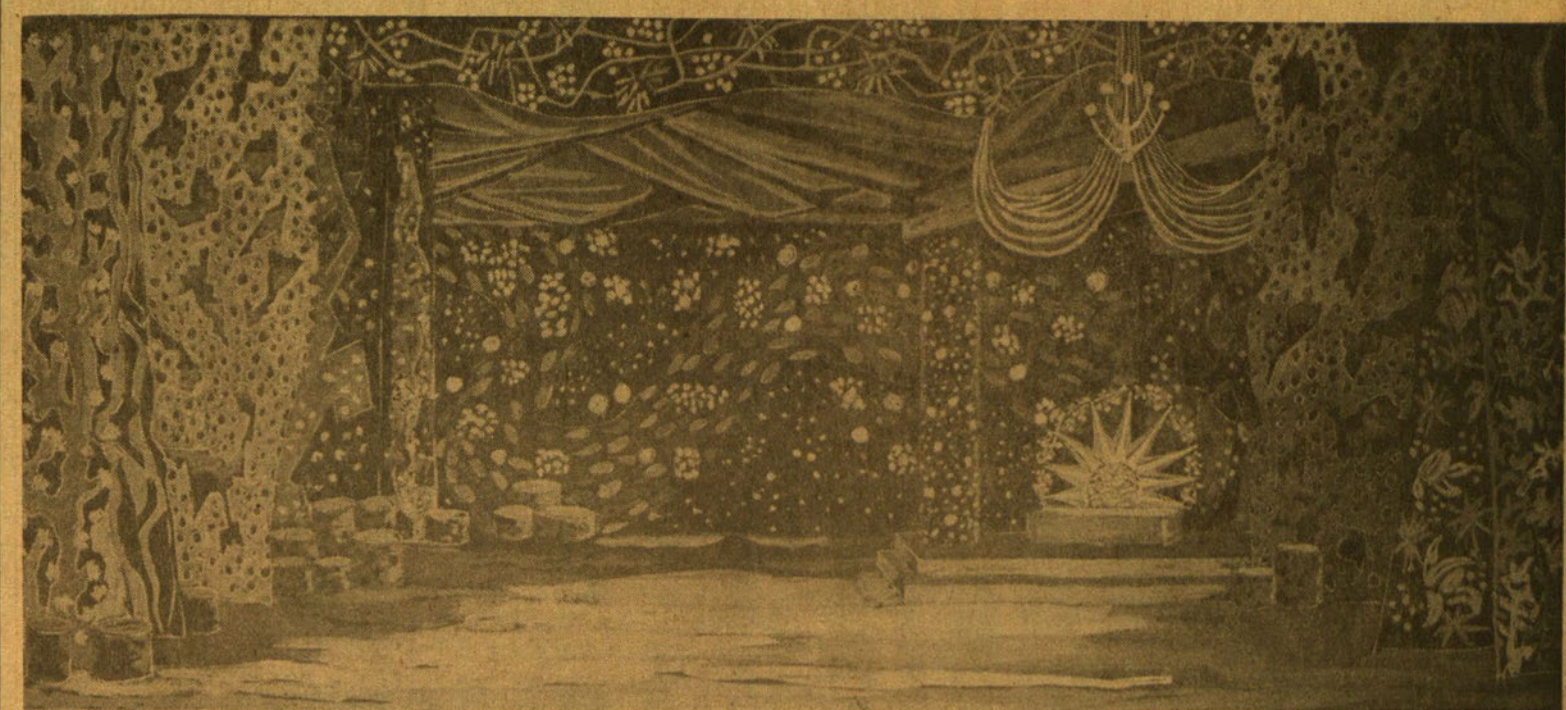

Pr. V.

Adolfas Valeška Kastyčio 1-mojo operos veiksmo kostiumas.

Adolfas Valeška Jūratės III-čio operos veiksmo kostiumas.

Adolfas Valeška

Kazimiero Viktoro Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" trečiojo veiksmo dekoracijų modelis.

Saulėti aidesiai ir požeminiai dundėjimai

Laureto Vytauto Kavaliūno žodis premijos įteikimo šventėje

Dėkodamas „Draugui“ — jo redaktoriumi moderatoriumi kun. P. Garšvai ir visam redakciniam kolektyvui, jau dvidešimt pirmą kartą tokia pat progą surengusiam dailiojo žodžio vakarą, juries komisijos pirmininkui ir visiem jos nariams, premijos mectenatam Susan ir Allan Andriuliui ir visiem šio vakaro dalyviams, savo mintimis kiek stabteliu prie gimtosios žemės, su kuria neatskiriamai yra suaugę mano žingsniai, vedę nuo Nemuno pakrančių ligi šios salės.

Stabteliu ir prie to žmogaus, — personažo, kuris taip pat yra glitai susijęs su ta pačia žeme — tarsi išaidėjęs iš garsinių ir spalvinių jos peizažo melodijų ir kurio gyvenimas yra tam tikra žmogaus buvimo žemėje forma, atsiskleidusi „Aidų ir šėšėlių“ žody.

Žmogus, Montaigne, 16 amž. prancūzų rašytojo ir filosofo, glitai įžvelgusio žmogaus prigimtį, žodžiais, yra įvairus ir banguojantis, Vargu galėtume rasti ryškesnį, reljefiškesnį ir vaizdesnį žmogaus prigimties apibūdinimą. Ir tai nėra tik poetinė metafora, bet esminis jo dvasinės dinamikos, nuolat susitinkančių dramatiškų konfliktų bruožas.

Ir toks žmogus, įvairus ir banguojantis, banguojantis savo mintim ir dvasia, banguojantis tarp gėrio ir blogio, dažnai savo būties virpesiais peržengias išorinio pasaulio ribas, eina ne tikitai per gyvenimą, bet ir per literatūrą, kurioje jis užima centrinę vietą ir kurioje atsiskleidžia ne vien fiziniai, bet ir dvasiniai jo tikrovės bei egzistencijos momentai, eina ligi tolimiausių pasamones pasaulio gelmių. Ir jie, tie žmogaus būties gelmių momentai, kad ir skirdamiesi kategoriniu atžvilgiu nuo išorinio — fizinio pasaulio daiktų tikrovės, yra ir egzistuoja. Šiandien ir moksliui, ypač mikrofizikai, nėra svetima mintis, kad tam tikrose sferose fizinės ir psichinės realybės aspektai susilieja vienas kitiems.

Manyti, sako C.G. Jungas, kad gali egzistuoti tikitai, kas yra fiziška, beveik juokinga. Tad ir natūralu, kad visų literatūrinių ir apskritai meninių srovių ir jų doktrinų atstovai kalba tikrovės vardu, kuri atsiskleidžia to įvairaus ir banguojančio žmogaus gyvenimo kelio vizijoje ir jo sampratoje.

Tačiau tą tikrovę — daiktų pasaulį ir žmogų — jie mato ir supantį skirtingai. Tad ir skirtingas jo prigimties tikrovės aspek-

tus jie pabrėžia. Klasicizmas akcentuoja protinį — loginį pradą, sentimentalizmas — jausminį, romantizmas — dvasinį, jį pajusdamas ne tikitai žmoguje, bet ir daiktuose, simbolizmas — subtiliai nujaučiamas žmogaus dvasios virpesius, susiliejančius su subtiliais muzikiniiais aidesiais, su žodžiu, turinčiu mistinės ir dieviškos galios, ir žmogaus santykius su pasauliu, slypinčiu už išorinio pasaulio ribų. Pagaliau surrealizmas, siekias absoliučios tikrovės ir absoliučios tiesos, akcentuoja tuos žmogaus gelmių tikrovės aspektus, kurie atsiskleidžia, išjungus protinį — loginį pradą, ir visą tą žmogaus pasamones pasaulio erdvę, kuri susisiečia ir su metafiziniu pasauliu.

Ir visa tai, visi tie įvairūs žmogaus dvasinės tikrovės aspektai, yra dalis realizmo, kuris neturi krantų. Tačiau, be vidinio žmogaus pasaulio, be jo būties gelmių ir labirintinių pasamones požemių, žmogus turi ir sielą, kurioje vyksta amžina kova tarp gėrio ir blogio, kurioje pro saulėtus aidesius pasigirsta ir juodi požeminiai dundėjimai ir prisiveržia demoniškos galios, turinčios didelės ir net lemiančios reikšmės visam žmogaus gyvenimo keliui bei jo likimui.

Tai nesunku pastebėti ypač šių dienų literatūroje, kurioje jaučiamas gilus egzistencinis ne-

rimas bei skausmas, kurioje išskyla klausimai be atsakymų ir, einant per pasaulį paženklintam faustišku dviejų sielų vienoje krūtinėje ženkle, atsiskleidžia metafizinė vienatvė, išgastis, baimė ir susimąstymas priešais amžino likimo sfinksus.

Gal būt, bent iš dalies toks yra ir „Aidų ir šėšėlių“ žmogus, kurio dvasiniame peizaže pasigirsta tolimi giedrių prisiminimų aidesiai, kurio kelias eina nuo spalvingų laimės momentų ligi kančios, pavydo ir pagaliau kraupaus nusikaltimo, sukrėtusio visą jo prigimtį ir privedusio prie jo asmenybės deintegracijos, fizinio kritimo, kuriame tarsi suaidi ir šviesūs prisikėlimo garsai.

Jo vardu ir mano paskutinis žodis: ačiū.

Prof. J. Brazaičiui
žurnalistikos premijos
įteikimas bal. 3 d.

Žurnalistikos premiją prof. Juozui Brazaičiui bus įteikta Lietuvos katalikų mokslo akademijos posėdyje balandžio 3 d. Posėdžio programa numatoma: kun. St. Ylos istorinė apybraiža L. K. M. akademijos pirmojo pusimčio metų veiklos (1922–1972). prof. J. Eretos kalba, premijos įteikimas, muzikinė programa — J. Rajauskaitės fortepijono koncertas. Premijos mectenatas — kun. J. Prunskis. Premiją bus skiriama kasmet.

„Draugo“ 21-jojo romano komkuro laureatas, rašytojas Vytautas Kavaliūnas, kalba premijos įteikimo šventėje, Jauimo centre, Chicagoje, kovo mėn. 12 d.
Nuotr. V. Noreikos

MIRĖ LENKŲ AKTORIUS

Chicago lenkų dienraštis „Dziennik Zwiazkowy“ pirmame puslapyje paskelbė, kad kovo 12 d. Gary mieste mirė vienas iš pirmaujančių lenkų išeivijos aktorių Wladyslaw Krasowski.

Šis pasaulis nėra pabaiga;
Tęsinys driekias anapus,
Nematomas, kaip muzika.
Tačiau tikras, kaip garsas.

— Emily Dickinson

Prie Kazimiero V. Banaičio operos „Jūratė ir Kastytis“ scenovaizdžio eskizų: solistė Aldona Stempužienė, dirigentas Aleksandras Kučinas, režisierė Zita Kova laitytė-Visockienė, dailininkas Adolfas Valeška ir solistas Stasys Baras. Trūksta solisčių Danos Stankaitės ir Margaritos Momkienės. Operos premjera įvyksta balandžio 29 d., kiti spektakliai — balandžio 30 d., gegužės 6 ir 7 d. Nuotr. Petro Mikalajūno

„Jūratės ir Kastyčio“ scenovaizdžio mistika

(Atkelta iš 1 psl.)

dalinimais paremti, sakyčiau, ne abstraktiniais elementais. bet grynai teatraline struktūra. Bayreuthe nieks negalėtų tokių pastatymų įkūnyti, jei neturėtų labai tobulai sukonstruotos scenos ir šviesos įrengimų. Pvz. „Tannhauserio“ operoj su scenos veikėjais jie galėjo net 35 pėdas pakilti į aukštį.

Teatro prožektorių sistema nepriklauso jokiai meninei krypčiai. Tos Wagnerio operos dekoratyviniai atributai neišeiina iš veikalo stiliaus. Kostiumai yra sukurti, paisant operos pobūdžio ir epochos stiliaus. Ką mes dabar matome Wagnerio operos pastatymuose Bayreuthe, nėra taip jau labai nauja, tik galėtume pasakyti, kad tobula. Vilniuje 17 amž. Sv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Antai kalnyje, vaidinimai buvo kur-

kas, galėtume sakyti, net „moderniškesni“. Bažnyčios kupole buvo specialiai pastatyti įrengimai, kad būtų galima ten sutalpinti 80 žmonių choras. Ant altoriaus, vietoj skulptūrų, stovėjo vaidintojai. Bažnyčios centre buvo atidengta anga į rūsi. Ten buvo vaizduojamas pragaras. Ir čia, tarp kupole įkurto „dangaus“, tarp ant altoriaus esančių gyvų statulų ir tarp rūsiųje bruzdančio „pragaro“, klostėsi teatralinis veiksmas.

— Aplamai, Jūsų manymu, kiek per pastarųjų 40 m. pasikeitė ar nepasikeitė teatro dekoratoriaus sąvokos turinys ir jo darbo pobūdžio kryptys? Kiek šiandieninės meno svies tinka ar netinka tam ar kitam spektakliui sceniškai apipavidalinti? Ar nėra pavojaus avangardan-

bėti viena kalba, kai tuo tarpu pats veiklas kalba visai kita? Kaip Jūs panašias problemas sprendėte „Jūratės ir Kastyčio“ atveju?

— Jau šio šimtmečio pradžioje išryškėjo visos novatoriškos tendencijos tiek teatrinio dekoracijų mene, tiek dailėje apskritai. Teatrinio dekoracijų stilius ar stiliai per paskutiniuosius 40 metų iš esmės nedaug tepasikeitė neskaitant naujų technikos atradimų ar patobulinimų. Pavyzdžiui, paimkime A. Exterio ar M. Reinhardto pastatymus. Pastebėsime, kad šiandieniniame Bayreuthe Wagnerio operų spektaklio atmosfera jau užtinkama Reinhardto „Oedipo“ inscenizavime ar A. Exterio „Salomės“ (1917 m.) dekoracijose. Ir daugiau ano meno režisierių ir dailininkų panašiam stiliui vykdė savo scenovaizdžius. To meto stiliuje vyravo

vaadinamas konstruktyvismas arba architektūrinis sprendimas. Apie 1923 m. matome Kandinskio jau grynai abstraktinį teatro dekoracijų sprendimą. Kaip minėjau, dekoracijos priklauso nuo veikalo pastatymo ar idėjos. Yra veiklų, kurių pastatymas gali būti įvairiai sprendžiamas. Nuo paties veikalo turinio ir formos priklauso jo interpretavimo didesnės ar mažesnės galimybės.

Opera „Jūratė ir Kastytis“, mano supratimu, mūsų sąlygose galėtų būti įforminta trejopai: 1) einant kartu su tekstu ir sprendžiant viską daugiau realistiniais; 2) vadovaujantis muzikos nuotakomis, sprendžiant viską daugiau simboliniai ir spalviniai. Ir 3) statiškai-koncertiniai. Aš pasirinkau antrąjį atvejį, nes esamoj scenoj, manau, geriausiai galėsiu jį įgyvendinti.

Mecenato žodis laureatui ir svečiams

Brangieji svečiai, malonios Ponių ir brangūs Poniai,

Mano žmona ir aš pats planavome su Jumis būti šią popietę ir to laukėme. Tačiau paskutinę minutę reikėjo pakeisti planus.

Jei man būtų leista, norėčiau momentui prabilti apie p. Vacį Kavaliūną ir jo kūrybingą veiklą. Svelnūs žodžiai, padainuoti lopšinėje, užmigdys kūdikį. Uždegantieji žodžiai suduodins minias veiksmui. Iškalbingieji žodžiai duos ryžto armijoms žygiuoti pačion mirtin. Skatinantieji žodžiai įleibs genijaus ugnį, tokią kaip Rembrandto ar Linkolno. Galingieji žodžiai formuos visuomenės mintį, kaip skulptorius formuoja būsimos statulos masę. Pasakytieji ar parašytieji žodžiai, pilni gilios minties, turi dinamito jėgą.

Emil Ludwig, rašydamas apie Napoleoną ir jo žygi Italijon, pažymėjo, kad pusę savo laimėjimų jis pasiekė savo kalbų uždegančia jėga.

Šodžiai, tai kardai, kuriuos mes naudojame savo kovoj, siekdami pasisekimo ir laimės. Kaip kiti laikosi mūsų atžvilgiu, daug pareina nuo žodžių, kuriais mes i juos prabylame. Gyvenimas tai

didžioji garso galerija, kuri grąžina atgal žodžius, kuriuos mes esame paleidę. Ir mūsų žodžiai gali būti nemirtingi. Jie metų metais maršuoja gyvenime tu, su kuriais mes susitinkame.

Ir todėl mes tariame Jums, ponas Vacy Kavaliūnai, ačiū už priminimą mums visiems, kad kai mes kalbame, kai mes rašo-

me, privalome atminti kūrybingą žodžių jėgą.

Mes norime išreikšti savo nuoširdžiausius sveikinimus Jums, tapus šio konkurso laimėtoju.

Nuoširdžiai Jūsų

Allen Adrulis
Michigan Farm Cheese pieninės prezidentas

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 358-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet. antr. penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineto perėmė

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS

2709 West 51st Street

Tel. GR 8-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir pentad. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ofs. tel. 735-4477, Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN — EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 8-0001

Tel. — BE 3-5893

DR. A. B. GLAVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė Akių Ligos

3907 West 103rd Street

Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220

Namų — rezid. — Prospect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKS
VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street

Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

VAL. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Ofiso ir buto tel. Olympe 2-1351

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS

VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ

5540 South Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

Skambinti — 585-2525

Tel. ofiso ir buto Olympe 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1443 So. 50th Avenue, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus trečiadienį. Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet

Tel. Reliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvės gydytojas)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3925 West 59th Street

Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

MEDICAL BUILDING

7156 South Western Avenue

Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakaro. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. šeštad. 11 val. ryto iki 2 val. p. p.

Ofiso telef. RE 7-1168

Rezid. tel. 239-2919

Perskaite „Draugą“, duokite kitiems pasiskaityti.

DR. MARIJA LINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street

Telef. HEMlock 6-3545

(Ofiso ir rezidencijos)

Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS

2454 West 71st Street

(71st ir Campbell Ave. kampas)

Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 3 val. popiet iki 7 val. vak. Ketvirtad. ir šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS

OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „contact lenses“

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS

5149 South Damen Avenue

Tel. Ofiso PR 6-7800 Namų 925-7697

Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS

2745 West 69th Street

Tel. 737-2290, ofiso ir rezidencijos

Prima ligonius tikitai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Indistų, Pūslių ir Prostato CHIRURGIJA

2656 West 63rd Street

Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketvirtad. nuo 5-7 vakare

Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Adresas: 4255 W. 63rd Street

Ofiso tel. Reliance 5-4410

Rez. Grovehill 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir chirurgija

Ofisa 2750 W. 71st Street

TEL. — 925-8290

Valandos: 8-8 v. v. penktad. 10-12 ryto, 2-8 val. vak. šeštad. 1 iki 4 v. v. vak. Teč. ir šeštad. uždaryta.

Rezid. tel. WA 5-5099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir moterų ligos

Ofisa ir rez. 2652 W. 59th St.

Tel. Prospect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS

2154 West 71st Street

Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak. penkt. ir šeštad. 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3107 West 71st Street

Valandos: 1-6 val. popiet

Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 South Pulaski Road

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850

Val. pirm., antr., ketv. 2-6 ir 6-8, penkt. 2-8, šeštad. pagal susitarimą.

Kazys Yakutis - nauja mūsų dainininkų pažiba

VLADAS JAKUBENAS

„Draugo“ literatūrinių premijų įteikimo iškilmės turi savo kiek savotišką istoriją, yra surištos su koncertine dalimi. Koncertinėse dalyse „Draugui“ priklauso nuopelnas pritraukti ir parodyti Chicagos lietuvių visuomenei naujus talentus, kartais itin ryškus. Čia užtenka priminti kad ir Liliją Sukytę, kadaise „Draugo“ pakviestą Chicagą dar Toronto Karališkos muzikos akademijos studentę, dabar tarptautiniu mastu kylančią vokalinę žvaigždę.

Panašia prasme bus atmintinas ir sekmadienio, kovo mėn. 12 d., koncertas Jaunimo centre. Pirmąkart išgirdome baritoną Kazį R. Yakutį, Amerikoje gimusį, šios šalies Rytuose garšėjantį lietuvių dainininką.

Išpūdžio būta neeilinio. Kazys Yakutis turi vidutinio stiprumo, malonaus tembro lyrinį baritoną. Jo balsas yra gerai išlavintas, klusniai išreiškia jo muzikines intencijas, su ypač gražiu bel canto, reikalui esant, įgaunas ir dramatiškus akcentus. Kas svarbiausia — Kazys Yakutis yra užbaigtas menininkas. Jo muzikinė frazė, kūrinio stilistinis supratimas rodo muzikinį subrandimą. Šalia to jis turi reto ryškumo vaidybinę dovaną. Koncertinėmis sąlygomis ji naudojama santūriai, dažnai tik veido išraiška ir nežymiu kūno ar rankų judesiu, palydint dainos teksto turinį, kartais gi visa esybė pastiprinant vokaliskai dramatinį momentą. Vaidybinis pradus koncertinėje estradoje turi savo pavojų; perdėtai, jis gali veikti neskoningai ir išpūdį mažinti. K. Yakučui pavyko to išvengti, nors atskirose dainose vaidybinio elemento buvo gausu.

Buvo duota plati, nors neperkrauta, bet įvairius stilius apimanti programa. Koncerto pradžioje jautėsi santūrumas: J. S. Bacho arijoje iš 68-sios kantatos; gražiai išlygintas bei cinto buvo C. F. Handelio arijoje „Ombra mai fu“ (ji dažnai vadinama „Handelio Adagio“ ir aranžuojama ne tik įvairiems balsams, bet ir instrumentams). Grakščiai praskambėjo ir to paties laikotarpio žymaus anglų kūrėjo H. Purcell „Man is for woman parade“ iš operos „The Mock Marriage“. Toliau sekė keturių J. Gruodžio dainų grupė. Harmoningai suderintos, su pastaba programoje jų eigos nenutraukti plojimu, jos iš tikrųjų nesudaro ciklo, bet savo visuma veikė lyg ciklas. „Visur tylą“ padainuota

Solistas Kazys Yakutis dainuoja „Draugo“ literatūrinėje šventėje koncerte Jaunimo centre, Chicagoje, kovo mėn. 12 d.

Nuotr. V. Noreikos

gražiai išraiška, mums įprasta interpretacija. „Rūta“ praskambėjo neįprastai lėtai ir reto grožio svajingumu bel canto. Panašų tempą vartodavo šiai dainai ir Vincė Jonuškaitė; jis yra artimas ir šio straipsnio autoriui: mūsų čionykščiai dainininkai ją atlieka žymiai greičiau. Pirmoji koncerto dalis buvo baigta karaliaus Don Alfonso arija iš Donizetti operos „La Favorita“.

Toliau sekė svajingų lyrizmų praskambėjusi originalo kalba „O, du holder Abendstern“ iš R. Wagnerio „Tannhauserio“. Anglų kalba (pagal New York City operos tendencijas) padainuota žaisminga arija iš „Figaro vestuvių“ davė progos svajingam pilgrimui pavirsti meilės intrigomis užsiėmusiu renesanso grafu. „Abendempfindung“ (Vakaro nuotaika) Mozartui nevisai tipinga, lyg vėlesniam romantikų laikotarpiui priklausanči, stambi plaukiančios melodijos daina, vėl mums pristatė K. Yakučio švelniai lyrinę pusę. „An Chloe“ grįžo prie Mozartui tipingesnio žaismingumo.

Ypač stiprių išpūdžių suteikė

paskutinė — lietuviškoji koncerto dalis, ypač gi dvi „problemingos“, nelengvos atlikti dainos. VI. Jakubėno (B. Brazdžio žodžiais) „Kas per visą kecionę lydės“ prieš dešimtį metų parašyta ir bosui — J. Vaz-

neliui skirta atlikti daina, dabar, K. Yakučui prašant, transponuota tonu aukščiau, pritaikant baritonui. Kazio Yakučio interpretacijoje šis kūrinys padarė tikrai nepaprastą įspūdį; žodžiuose ir muzikoje išreikštas kontrastuojantis, bet kartu ir jungiantis priešpastatymas tolimos kenčiančios tėvynės ir romantiškai ilgesingo jos atsiminimo buvo pateiktas su dinamika galia, apėmusia visą salę. Tai buvo pasiekta tiek balso spalvų pakeitimais tarp dramatiškų akcentų ir bel canto, tiek ir ryškia veido bei viso kūno vaidyba su minimumu išorinių žestų. Nuotakai padidinti turėjo reikšmės ir tai, kad K. Yakutis, kreipdamasis į publiką, tą dainą paskyrė savo giminietei. Lietuvos generalinio konsulei J. Daužvardienei ir jos a. a. vyro — generalinio konsulo P. Daužvardžio atminimui. Ir K. V. Banaičio viena iš originaliausių jo paliktų dainų „Aš per naktį“ praskambėjo reto ryškumo rafinuotai vizionieriška nuotaika.

Programos pabaiga buvo linkama: A. Vanagaitis „Stasys“, dedikuotas tiems, kas pasiekė 80 metų. Ji buvo atlikta su komiška mimika bei vaidyba, kuri rimto rečitalio viduryje gal ir netikėtų, bet šiuo atveju pasiekė didelio efekto. Publikos lengvai nepaleistas, solistas programos priedui padainavo dar St. Šimkaus „Kur bakūžė“ ir M. Petrausko „Tykiai tykiai Nemunėlis teka“.

Kazys Yakutis, nors čia gimęs, visai gerai kalba lietuviškai. Kaip matėme, jis dideliu įsigiliniu atlieka lietuvių kompozitorių rimtus ir naujoviškesnius kūrinius. Tarsenos atžvil-

giu, jis lietuviškai dainuoja blogiau, negu kalba. Su jo gabumais, jam nebūtų sunku, tuo specialiai užsiėmus, visa tai išlyginti. Čia yra keletas specifinių problemų. Anglų kalboje kieto ir minkšto „l“ klausimas neegzistuoja: jis priklauso tik prie smulkių dialektinių ar individualinių skirtumų. Lietuvių kalboje abudu „l“ — visai kietas ar visai minkštas, sudaro ryškų kalbos kolorito ar net prasmės skirtumą. Idomu, kad daugelis Amerikoje gimusių dainininkų, kalbėdami geriau šiuodu garsu išskiria, negu dainuodami. Svarbu taip pat pedantiškai įsidėmėti, kad „n“ garsas kai kuriose skiemenyse literatūrinėje lietuvių kalboje visuomet yra minkštas (išskyrus mažą dalį žemaičių ir klaidėdikių). Taip pat svarbus yra teisingas atskyrimas „e“ ir „ė“ garso; jei vienas iš tėvų yra žemaitis, tai šiuo atveju čia gimusieji turės dar ir daugiau problemų, kur tarti dvibalsį „ie“. Šių neišrūstų klausimų yra apstu ir K. Yakučio dainavime, ir tai kažkaip nesiderina su jo įsigiliniu lietuvių dainų dvasia.

Koncerto išvada — turim naują, stambią ir kultūringą vokalinę pajėgą. K. Yakutį turėtume dažniau išgirsti Chicagoje; juo turės susidomėti ir Chicagos lietuvių opera.

Nelengvą koncerto programą puikiai palydėjo Alvydas Vasaitis. Galėčiau tik pakartoti nuomonę: jis yra pernelyg kuklus. Su tokiu technikos ir užgavimo valdymu jis galėtų kiek individualiau pasireikšti jam priklausančiuose solistiniuose epizoduose.

Po koncerto Jaunimo centre, Chicagoje, kovo mėn. 12 d. Iš kairės į dešinę: Olga Jakubėnienė, kompozitorius Vladas Jakubėnas, Lietuvos generalinė konsulė J. Daužvardienė, solistas Kazys Yakutis, solisto giminaitė ir koncerto akompaniatorius Alvydas Vasaitis.

Nuotr. A. Gulbinsko

Antanas Petrikonis

Iš šiandien 6 val. vak. Marquette galerijoje, 3215 W. 63 St. Chicagoje atidaromos parodos.

Gėlės (akvarelė)

Nuotr. V. Noreikos

Leonardas Žitkevičius

BRANDOS EGZAMINAI

Buvau aš Biržų gimnazistas
Ir tebesu lig šių dienų.
Tariaus gyvenimą pažįstas,
Bet nežinau, kur gyvenu.

Išplaukt nemoku iš Agluonos,
Kurį už marių palikau.
Užkonservuotas kaime klunuos,
Brandos egzaminus laikau.

SAULĖGRAŽA PRIE ŽIBURIO

Aš pakilau saulėgražą į saulę,
Bet saulė nusileido.
Paparčio žiedą saugo raganos.

Tiktai nesaugo jos ugniakuro
Anei to žiburio, kuris
Paklydusiam keleivini
Surasiti padeda duris.

Kad būčiau aš tasai ugniakuras
Arba maža jo kibirkštis!
Kad būčiau žiburio dagtis!

Kad būčiau dūmas,
Kurį užuodęs pakeleivis
Jau žino, kad nušvis jo kelias
Ir dings nakties juodumas!

Kodėl aš pakilau
Saulėgražą į saulę?
Kodėl ne švento Jono vabalėlio
I tamsią naktį?

Lietuviška siela neturi ribų

Solisto Kazio Yakučio žodis, tartas pobūvyje po Draugo literatūros premijos ir koncerto š. m. kovo 12 d. Chicagoje

Aš buvau laimingas, kad gavau kunigo Činiko kvietimą dainuoti Chicagoje. Jam dėkoju už jo gerumą ir pilną kooperaciją. Kiekvienam pasaulio artistui būtų malonu dirbti su kunigu Činiku. Jis supranta artisto temperamentą ir rūpinasi jo reikalais. Jis žino, kad paukščiai gieda tik kuomet jie yra linksmi. Visiems, kurie prisidėjo prie šio koncerto pasisekimo, tikrai nuoširdžiai ačiū.

Man garbė dainuoti pasaulio lietuvių sostinėje. Aš seku Chicagos muzikinę veiklą. Ji puiki. Aš sužavėtas opera. Tai vienintelė etninė grupė Amerikoje, kuri turi savo operą. Jos choras, kurį gir-

dėjau New Yorke, vienas geriausių, — galėtų pasirodyti kiekvienos operos scenoje. Tik prašau nerumų ir pilną kooperaciją. Kiekvienam pasaulio artistui būtų malonu dirbti su kunigu Činiku. Jis supranta artisto temperamentą ir rūpinasi jo reikalais. Jis žino, kad paukščiai gieda tik kuomet jie yra linksmi. Visiems, kurie prisidėjo prie šio koncerto pasisekimo, tikrai nuoširdžiai ačiū.

Neužmiršta ir dailę, skulptūrą, architektūrą, šokis ir drama. Šios dienos premija liudija aktyvumą literatūroje. Jūs esate vadai, su 100,000 lietuvių čia, jūs turit būt vadai.

Kaip vadai, kasdien pagalvokit apie tą jėgą, kuri inspiruoja jus palaikyti gyvą mūsų kultūrinį paveldėjimą. Tai dieviška jėga. Aš ją vadinau — „lietuviška siela“. Lietuviška siela neturi ribų, ji apima viską. Ją maitina išmintis, paimta iš pačios šios žemės širdies plakimo. Ji gyvuoja, nes ji siekia tiesos. Ji pasilieka teisinga užtai, kad ji be pretenzijų. Jos misija sekasi užtai, kad ji iššaukia pagarbą, supratimą, atjautimą ir meilę vienas kitam — vienybė su visata, su Dievu.

Lai Dievas toliau laimingai „lietuvišką sielą“, nes ji skaiti, ji inspiruos kiekvienos generacijos jaunimą suprant jį ir pripažinti realybę, kad — Kas bus, kas nebus, Lietuvos kultūra nepražus.

Stasio Baro ir Danos Stankaitytės koncertinė kelionė Australijon

Mūsų dviejų žymiųjų dainos pajėgų išvykimas Australijon koncertuoti ši kartą nėra grynai surištas su uždaviniu ir noru apilankyti tolimame kontinente išsisklaidžiusius mūsų tautiečius. Centrinio šios kelionės akstinu buvo Stasio Baro pakvietimas dainuoti Australijos septintame meno festivalyje (Festival of Arts), kuris vyksta nuo 3 iki 25 kovo 1972 m. Festivalis yra rengiamas plačiu mastu, jame dalyvauja kuo įvairiausi pasaulinių mastu surinkti meno veiksniai, muzikos, šokio ir teatro srityje. Atstovaujamos yra žymios vietinės pajėgos, kaip South Australian Symphony Orchestra, vadovaujamas garsaus vokiečio dirigento J. Kripps, o taipgi ir „Aus-

tralian Opera Company“. New Yorke išgarsėjusi „Rock Opera“ — „Jesus Christ Superstar“ parodoma, nors iš skelbimų neaišku, ar grynai atvežtinėmis ar drauge ir vietinėmis jėgomis. Programoje yra ir įvairių sričių solistai; pianistai, kameriniai ansambliai. Teatro srityje, šalia Australijos ir Anglijos teatrų, yra ir „Sunraku Puppet Theatre“ iš Japonijos, 10 dienų užima „The Russian Festival“ su Bolšoj teatro baleto solistais ir Piatnickio Folklorinio šokio ir dainos ansambliu.

Iš privačių šaltinių gautomis žiniomis, Sovietų Sąjungos ansamblyje vienas iš „folklorinių dainininkų“ būsiąs Chicagojau žinomas Vilniaus operos solistas

V. Daunoras. Jo vardas tačiau niekur nėra minimas.

Plačiame ir margos programos australų festivalyje, anot dienraščio „Advertiser“ skelbimo, į „brilliant series of music recitals“ įeina kovo m. 15 d. Adelaidės Town Hall salėje ir mūsų abiejų solistų koncertas. Laikraščio žodžiais: — „Stasys Baras (Tenor) and Dana Stankaitis (Dramatic Soprano) — šiuodu tarptautinio garso koncertiniai artistai atliks operų arijas ir dainas Strauss, Verdi, Brahms, Puccini ir Giordano.“ Skelbkime įdėtus ir abiejų atvaizdus. Solistų tautybė ar dabartinė valstybinė priklausomybė nepažymėta; ji niekur nežymima, išskyrus vietinius australus, ir kitų solistų skelbimuose. Mūsų „tarptautinio garso“ meno pajėgų pristatymas, yra ypač reikšmingas faktas. St. Baro ir D. Stankaitytės rečitalio programoje bus ir lietuvių autorių — K.V. Banaičio ir Vl. Jakubėno

dainų grupė; vakaro programoje bus ir solistų biografijos bruožai. Kiek teko girdėti, bilietai jų koncertui jau dabar išparduoti. Juos išpildo daugiausia australų publika, nes gausiai Adelaidės lietuvių kolonijai numatytas antras koncertas, kur visa programa bus atlikta lietuvių kalba.

Kiti mūsų solistų koncertai rengiami įvairiose lietuvių kolonijose. Jie bus viešo pobūdžio, miesto salėse, numatant daugiausia australų publiką ten, kur lietuvių esama tik mažų grupių, kaip kad federalinės Australijos sostinėje Canberra; lietuvių ten tėra vos apie 20 šeimų. Panašiai yra ir New Castle mieste. Didesnė lietuvių grupė Sidnėjuje koncertą ruošia Muzikos akademijos salėje. Koncertų programa parengama, žiūrint vietinių aplinkybių, keičiant proporciją tarp tarp lietuvių ir originalo kalbos (Nukelta į 5 pusl.)

Formų gelmės, medžio šiluma ir jausmo sprogimai

Tapybos, akvarelės ir skulptūros paroda buvo atidaryta Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, praėjusį šeštadienį (kovo 11 d.). Dailininkai: *Jonas Kelečius, Irena Mickūnienė* ir skulptorius *Osvaldas Mickūnas*. Pirmasis — gerai žinomas čikagietis. Kiti — svečiai iš Šarnijos, Kanados, pirmą sykį pasirodantys Chicagoje lietuvių visuomenei. Kaip gerai, kad turim progos karts nuo karto pamatyti Čiurlionio galerijoje, kūrėjų lietuvių dailininkų, kurie jau yra neblogai užsirekomendavę plačioje Kanados ir Amerikos visuomenėje.

Irena Mickūnienė aktyviai reiškiasi meno pasaulyje jau 12 metų, yra dalyvavusi daugelyje bendrų parodų, dviejų — keturių asmenų, ir turėjusi tris individualias savo parodas, dvi Kanadoje ir vieną New Yorke. Yra laimėjusi nemažai premijų, ir jos kūrinių yra įsigiję galerijos, Londono Meno muziejus Kanadoje ir daugelis privačių asmenų. Savo kūrinius pasirašo IRMIC vardu.

Nors Irenai Mickūnienė nėra svetima akrilikos tapyba ir koliažai, šioje parodoje ji išstatė tik akvarelės kūrinius. Iš viso dvidešimt.

Irenos Mickūnienės paveikslai išlaiko stiprų vientisumą ne tik techniškai atlikime, bet ir pačioje tematikoje ir kompozicijoje. Dažnai toks vientisumas žiūrovui sukelia nuobodulį, neįtraukia kūriniuose įsigilinti, prarandamas kontaktas su pačiu kūriniu.

ZITA SODEIKIENĖ

Saulė vyrauja jos kūriniuose ne kaip dalis kitos aplinkos, bet kaip daiktas savyje, savo gyvybės spalvų kulminacijoje. Tačiau saulė čia niekad neišryškėja iki realaus apčiuopiamumo, iki paviršutiniško spindėjimo, bet daugiau veikia į žiūrovo jausmus, kelia paslaptingumą. Kiti Irenos Mickūnienės kūriniai — poetiškai švelnūs, prabėgančių momentų užfiksavimai, neryškūs, migloti. Kūrinyje "Momento

amžinybė" gerai išsako savo temą. Formos lengvai plaukia iš nežinios į nežinią, neturėdamos nei praeities, nei dabarties, nei ateities. Intensyvumas Irenos Mickūnienės kūriniuose glūdi ne paviršiuje, bet neapčiuopiamųjų formų gelmėse. Ne visi jos kūriniai yra vienodai stiprūs. Kai kurie, kaip pvz. akvarelė be pavadinimo, yra gan paviršutiniški. Kas nieko nesakantis, lieka tik akiai patrauklus paveikslas.

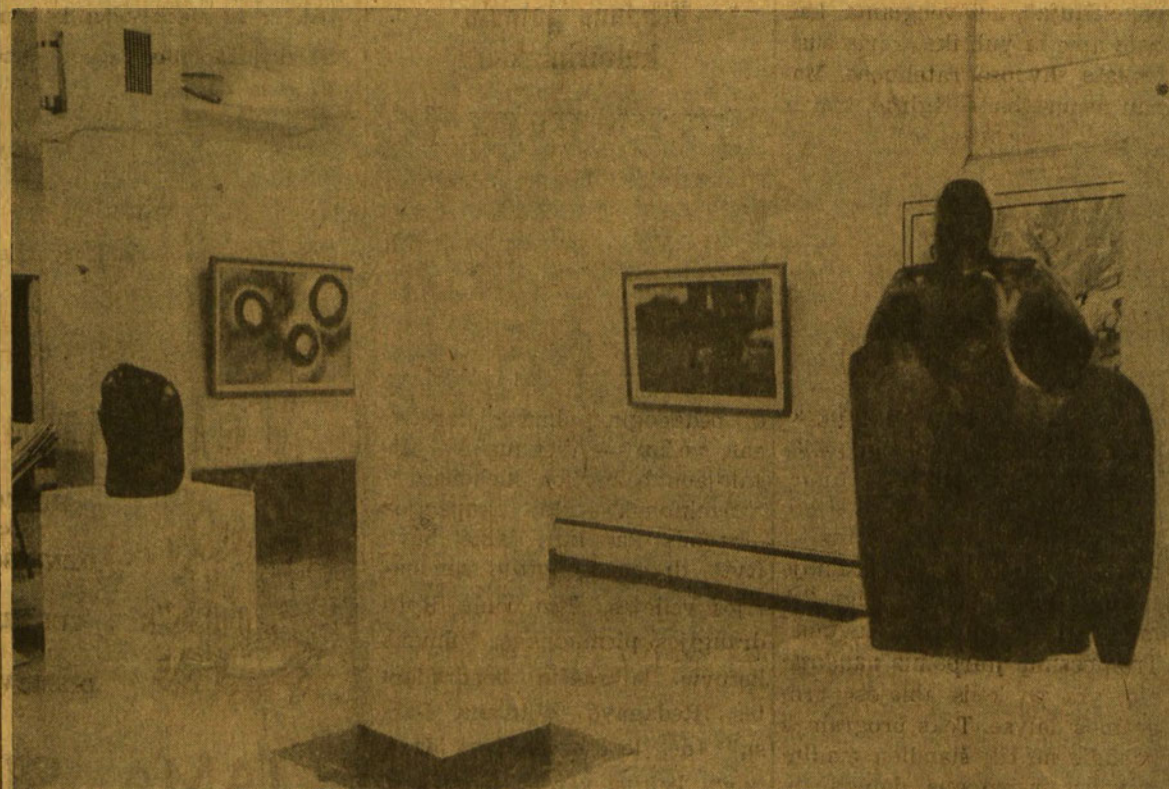
Osvaldas Mickūnas — skulptorius, jau penkiolika metų, kai kuria skulptūras, dalyvauja

įvairiose parodose Kanadoje ir Amerikoje, yra laimėjęs keletą premijų. Ir dabar jo kūrėjų reprezentuoja Pomish galerija Detroite.

Šioje parodoje *Osvaldas Mickūnas* turi išstatęs dešimt medžio skulptūrų.

Medis, turėdamas savyje žemės šilumą ir gyvybę, gal būt, greičiausiai patraukia žmogų per jį išsakyti savo jausmus. *Osvaldas Mickūnas* naudoja medį natūraliausiojo formoje, neužtušodamas jo savybių, nedailindamas, nelipdydamas. Vienas gabalas — viena skulptūra. Tematika susijusi su žmogumi ir jo jausmais. Minimaliniu išpauštymu ir drožimu išgaautos formos, niekad nenuėjusios ligi nuogos realybės, dvelkia saikingu primityvumu. Aplamai, šios skulptūros nepasižymi dideliu originalumu ar formų jėga, gal būt, jų visa stiprybė glūdi kaip tik paprastume.

Trečiasis parodos dalyvis —

Bendras trijų dailininkų parodos vaizdas.

Nuotr. V. Noreikos

Trys dailininkai savo parodos atidaryme Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, kovo mėn. 11 d. Iš kairės į dešinę: *Jonas Kelečius, Irena Mickūnienė* ir *Osvaldas Mickūnas*. Nuotr. V. Noreikos

Jonas Kelečius. Lig šiol turėjęs dvi individualias parodas Čiurlionio galerijoje, vieną Bostone ir vieną Clevelande. Šioje parodoje jis dalyvauja su 17 savo kūrinių.

Jau eilę metų, stebint Jono Kelečiaus kūrybą, negali nepastebėti intensyvaus darbo ir audringo ieškojimo. Ankstyvesnė jo kūryba vyraavo daugiau figūrinės kompozicijos, o dabar išsiveržė abstraktas. Spalvų žėrėjimas ir kompoziciniai judesiai išaukia staigų grožį ir pa-

sigėrėjimą. Nėra jokios abejonės, kad *Jonas Kelečius* puikiai valdo spalvą, kompoziciją. Jo kūrinių yra tiesiog jausminiai sprogimai drobėje.

Apsipratus su šiuo pirmuoju įspūdiu, kyla kai kurios mintys. Atrodo, kad Jono Kelečiaus kūrybą būtų galima priskirti prie abstraktnio ekspresionizmo, kur jausmai yra išsakomi spalva ir forma. Šie jo kūriniai yra šiek tiek net per daug rafinuoti, per daug kontroliuojami įprastomis meno taisyklėmis,

visa tai lyg ir kliudo dailininko dvasios pasireiškimui. Gal būt, todėl Jono Kelečiaus kūriniai visada primena lyg ir matytus, tam pačiam stiliui tapytus darbus. Nėra čia kalbos apie koki nors sekimą, o tikrai naudojimą tų pačių taisyklių ir varžtų, kurie stabdo galutinį išsiskymą dailininkui būdingu stilium. Visada yra geriau išraiškos priemonę panaudoti sau, o ne save atiduoti jai. *Jonas Kelečius* yra pajėgus dailininkas, turintis visus "ingredients" tapti stipriu kūrėju. Ieškojimas ir veržlumas jo neapvils.

Paroda, kaip vienetas, yra stipri ir įdomi. Ją surengė Santara-Sviesa. Galima aplankyti dar ir ši šeštadienį ir sekmadienį.

Pergolesi "Stabat Mater" Vilniuje

Žymaus italų kompozitoriaus *Giovani Battista Pergolesi* (1710-1736) kantatą "Stabat Mater" kovo 4 d. Valstybinės filharmonijos salėje, Vilniuje atliko mergaičių choras "Liepaitės", solistės N. Ambrozaitytė ir T. Chmieleuskaitytė. Klavesinu grojo V. Dapkutė, o vargonais B. Vasiliauskas. Dirigavo S. Sondeckis. Kantata priklauso prie ryškiausių XVIII amžiaus italų vokalinės muzikos pavyzdžių. Savaitraštyje "Literatūra ir menas" kovo 11 d. R. Gudelis, baigdamas palankią koncerto recenziją, sako: "Chorų atlikimas žavėjo techniškai išbaigtumu, gražia vokalo spalva. Ypač įspūdingai skambėjo gracinga fuga Fac ut ardeat cor meum, liaudiškų nuotaikų Inflammatus, skausmingas Quando corpus morietus ir finalas Amen. Norėtusi, kad ši "Stabat Mater" atlikimą išgirstų plačiausi respublikos klausytojų slouksniai, kad jis būtų dar kartą pakartotas ir sostinėje".

NAUJI V. AUGULIO MOKSLINIAI DARBAI

Prieš porą metų rašėme ("Draugo" kultūrinis priedas, 1970. II. 28.) apie biologo *Vaclovo Augulio* 1969 metais išrastą metodą smegenų celėms dažyti. Jo darbas, paskelbtas "Stain Technology" žurnale, tada sukėlė viso pasaulio mokslininkų susidomėjimą. Praėjusiais metais, tobulindamas toliau savo metodus, V. Augulis tame pačiame žurnale paskelbė dar du straipsnius. Progai pasitaikius teko su biologu plačiau išsikalbėti apie jo darba, naujai išrastus smegenų dažymo metodus, jų praeitį ir vartojamus chemikalus.

Pirmasis darbas pavadintas "Galocijanino panaudojimas galvos ir stuburo smegenų dažymui" ("Use of Galocyanin as a Myelin Stain for Brain and Spinal Cord"). Ankstyvesniame 1969-tų metų darbe V. Augulis naudojo natūralius dažus, pagamintus iš įvairių Indijos bei Pietų Amerikos medžių bei jų žievių ekstraktų. Savo naujame darbe jis jau aptaria sintetinių biologinių dažų, vadinamų galocijaninas (Galocyanin) panaudojimą. Šie dažai jau buvo naudojami celių branduolių dažymui 1921 metais Vokietijoje, vėliau ir Amerikoje. Nauja čia tai, kad V. Augulis pirmą kartą šiuos dažus panaudojo smegenų baltajai medžiagai myelinui dažyti. Tai esąs didelis paties proceso supaprastinimas bei patobulinimas, įgalinąs histologus masiškai ir automatizuotai dažyti smegenų preparatus ir net kai kuriais atvejais ligoninėse panaudoti diagnostikos reikams.

Antrasis darbas pavadintas "Galvos ir stuburo smegenų supravitalinis dažymas ir fiksavimas per kraujagysles" ("Supravital

A. RADŽIUS

tal Staining and Fixation of Brain and Spinal Cord by Intravascular Perfusion"). Patsai žodis "supravitalinis" kilęs iš lotynų kalbos. "Supravitalinis dažymas" reiškias audinių ar celių dažymą, dar joms gyvoms esant. Atliekama taip: gyvulus anestizuojamas ir atidaroma krūtinės lasta. Dar jam gyvam esant, išplaunamas vi-

sas kraujas ir per aortą su fiksyvu išvirkščiami dažai, kurie kraujagyslėmis pasiekia smegenis, juos nudažo ir užfiksuoja. Tada smegenys išimami, specialiais instrumentais piaustomi plonytėmis riektėmis ir paruošiami mikroskopinei analizei bei fotografavimui. Supravitalinis audinių dažymas jau buvo bandomas praėjusio šimtmečio pabaigoje Vokietijoje. Bet tada buvo naudojami tik vienos rūšies biologiniai dažai. Vėliau metodas buvo kitų patobu-

Vaclovas Augulis

lintas ir 1969 metais jau galima buvo naudoti dar dviejų rūšių biologinius dažus. V. Augulis šoki didelį šuolį į priekį ir savo paskutiniame darbe aprašė net 22 biologinius dažus, kurie atitinkamai paruoštuose skiediniuose ir techniška pritaikyti gali būti panaudoti. Be to ir pats dažymo procesas buvo gerokai supaprastintas. Anksčiau vieno gyvulinio smegenų nudažymas supravitaliniu būdu buvo atliekamas maždaug per keturias valandas, o Augulio metodu dirbant, tetrunka tik apie vieną valandą.

Pastarieji V. Augulio darbai irgi susilaukė didelio viso pasaulio mokslininkų bei mokslinių institucijų dėmesio. Autoriui tekę išsiuntinėti net po 350 straipsnių atspausdinti į visus penkis kontinentus.

Atrodo, kad mūsų tautietis yra tapęs tarptautinio masto biologu, smegenų audinių dažymo specialistu. Tokiu tapo savo gabumų ir didelio darbštumo dėka. Mokslas šiais laikais žengia pirmyn dideliais šuoliais. Kas prieš penkerius metus buvo naujiena, dabar jau pasenęs dalykas. Biologas V. Augulis karo ir pokario metais, net ir nedirbdamas savo specialybėje, stengėsi neatsilikti ir savo srities progresą atidžiai sekė. Dėl to ir pasiekė stambius laimėjimus.

G E L E S
Vestuvėms, šventėms, laidotuviams ir kitokioms progoms
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina
30% iki 50% nuolaida
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western — TEL. GR 6-4421

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radio Valanda jau 30 metų tarnauja New Jersey, New York, ir Connecticut lietuviams! Kas šeštadienį, nuo 6 iki 6 val. p. p., iš WEVD Stoties, New York (1330 kil., AM ir 97.9 meg. FM).

Direkt. — Dr. Jokubas J. Stukas, 1467 Force Drive, Mountainside, N. J. 07092. Tel. 232-5565 (code 2012). Kviečiame taip pat klausytis — Lietuvos Kultūrinio Valandų anglių kalba, iš Seton Hall Universiteto radijo stoties: (New Jersey W8OU (89.5 meg. FM) Pirmadi., 8:05-9:00 v. v. (Vadovauja prof. J. Stukas).

LF išleido dviejų spalvų (raudona ir tamsiai žalia) lipinukus. Kaina — \$1.00 už keturius lapus (144 lipinukai).

Kas norėtų jų įsigyti sau ar platinimui — kreiptis į LF būstinę: 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629, tel. (312) 925-6897.

NOW ...

Earn interest from date of deposit to date of withdrawal on Regular Passbook accounts.

INTEREST COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY. We pay highest rates permitted by law.

ASSETS OVER \$160,000,000
RESERVE OVER \$14,500,000

STANDARD FEDERAL

SAVINGS and LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO • CHICAGO, ILLINOIS 60632 • 847-1140

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Thursday & Friday, 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 Noon — Wednesday, no business transacted.

OFFICE HOURS ON GOOD FRIDAY
9 A.M. to 1 P.M.

Antrakaimiečių šypsenos. Iš kairės į dešinę: Irena Rušėnaitė, Vytautas Marčiukaitis, Rimas Cinka, Jūratė Jakėlytė, Romas Štakauskas, Algirdas Titas Antanaitis ir Eglė Juodvalkytė. Nuotrauka Luko

Mūsų noras jus linksminti

Pašnekesys su "Antro kaimo" užvaidza Algirdas T. Antanaitis

Jau eilę metų tirštaj visokių parengimų kupinoje Chicagoje vis gana ryškiai išsiskiria "Antrojo kaimo" kelių savaitgalių nuotakinių pastatymų sezonas. Ir jeigu kurį metų žiemą ir pavasario savaratoje "Antrojo kaimo" spektaklių nebūtų, jų labai pasigirstume, atrodytų, lyg kažko labai įprasto ir labai reikalingo trūksta ir gana. Tad kovo mėn. vėjams pūstelėjus, ieškome Marquette Parke "Antrojo kaimo" užvaidza Algirdas T. Antanaitis ir be jokių ceremonijų klausiamės:

— Nugirdome, kad "Antrasis kaimas" jau repetuoja šiuo metų savo sezono naujosios spektaklių. Sakysite, ar šios rūšies žanro kultūrinė meilė, ar mūsų lietuviškosios publikos meilė, ar kuri kita meilė duoda antrakaimiečiams stiprybės atkakliai kasmet Chicago kultūrinį gyvenimą paaukinti, kaip atrodo, gana mėgiamais jūsų kolektyvo vaidinimais?

— Nugirdote visiškai teisingai: šio sezono "Antro kaimo" pastatymai bus kovo 25, 26, balandžio 2, 8 ir 9 dienomis įprastinėje vietoje — Menės salėje. O tai jau dešimtas sezonas ir jam ruošiamės nuo pereinamųjų metų rudens. Žinoma, tas mūsų ruošinasis nėra konvencionali scena su veikalu pastatymams įprasto pobūdžio, kur turimas užbaigtas veiklas, kur režisierius atsineša savąją koncepciją, paskirsto roles ir... darbas daugiau ar mažiau jau yra vėžes. Mes susirenkam tik kartą savaitėje (o ir tai dažniausiai ne visi), dalinamės idėjomis, jas visai bandomės, kol pagaliau, maždaug mėnesiui iki premjeros, telikus, išsiskristalizuojame visą programą. Tada darbas sulintensyvinėja, repetacijos padažnėja ir visas gerokai sutirštėja... Kas mus šiam darbui skatina ar jį traukia? Reikėtų, tur būt, klausiti kiekvieno vaidintojo atskirai. Motyvu, manau, būtų ir altruistinių ir egoistinių... Didžiausia praktiška paskata, esu tikras, yra publikos reakcija. Kaip minėjote, publika kol kas mus mėgsta, pastatymus lanko, akivaizdžiai džiaugiasi, o toksai publikos dėmesys vaidintojui ir yra, sakyčiau, tie nar-kotikai, kurie jį padaro scenos ligoniu...

— Maždaug jau žinome, ko galima iš jūsų laukti. Bet gal šiemet kas nors bus ir netikėta? Pavyzdžiui, nrašturi, herods, recenzentai prašė stinesnės satyros. Gal nepabijot šiemet pabrėžtinai šiuo keliu pasukti?

— Mūsų pastatymų forma ir turinys iš tikrųjų keičiasi tik gana palengva, palaipsniui. Bandomės surasti savo pačių stipresnias vietas, o taipgi galimybių ribose reaguoti į teisetus publikos pageidavimus. Sakysim, kad ir dėl tos stipresnės satyros. Aš jau daug kartų esu sakęs, kad satyra nėra skanus ir lengvai nuryjamas dalykas. Dažnai ji ežiu gerklėje

stojasi. Nuoga satyra iš tikrųjų ne tik kad nejuokinga, bet netgi graudi. O mūsų didžiausias noras yra publika linksminti. Tačiau ir linksminti, žinoma, norime, kiek įmanoma, prasmingiau, tadgi ir satyros neven-giame. Šį kartą jos bus žymiai daugiau negu ankstyvesniuose pastatymuose. Bus ir gana kar-šios, sunkiau nuryjamos ir su-virškinamos. Esu tikras, kad ta-da sulauksime ir skirtingo po-būdžio priekaištų... A la "kaip jūs drįstate?!"

— Atsimenam, jog "Antram kaimui" buvo truputį paprie-kaištauta ir dėl gerokos dalies atkistiųjų tekstų, pasigesta mū-sų ryškesnių rašytojų tautos. Gal šiemet kaip tik tos tautos netruksta. Jei taip, tai jau iš anksto būtų įdomu žinoti, kurių mūsų rašytojų specialiai para-šytus tekstus bus galima išgirs-ti?

— Dėl tekstų "atkistiūno" nenorėčiau su jumis sutikti (Lengvai sutikčiau, kad jų pa-ruošimas ne visada buvo pakan-kamai geras). Ne kiekvienas autorius yra vienodai pajėgus. Gal ir blogiausias, skubotai su-mestas Sekspyro kūrinys atro-dys žymiai geresnis už kurio nors menkesnio kūrėjo ilgai, skausmingai ir sąžiningai gim-dytą veikalą... Negaudami para-mos iš kitur, mes dažnai turime vaidinamą medžiagą patys pasi-gaminti, kad ir puikiai žinodami savo dramaturginį ar literatū-rinių talentų ribotumą. Galvoja-me, kad geriau tiek, negu visai nieko. Į nemirtingumą nepre-tenduojame. Bet vis dėlto dar-me ne atsitiktinai, nors ne visada vienodai gerai išeina...

Šiais metais betgi susilaukė-me žymiai daugiau paramos iš šalies, negu per visus tris pa-kutinius pastatymus krūvoje. O tai jau, palyginus, tikrai daug. Labai tąją paramą branginame, ja džiaugiamės ir didžiuojamės. Savo rašytojams esame nuošir-džiausiai dėkingi. Šalia mus vi-sada daugiau ar mažiau rėmu-

sio buvusio antrakaimiečio Ka-zio Almeno arba Algirdo Lands-bergio mums į pagalbą atėjo ir vyresnieji rašytojai: Vytautas Alantas, Antanas Gustaitis (jis taipgi atsiuntė porą gerų gaba-liukų iš dar neišleisto Fausto Kiršos raštų pomirtinio tomo)... Mus vaizdeliais ar idėjomis pa-rėmė ir losangelietis Pranas Visvydas... Žodžiu programa pa-sidarė įvairesnio braižo ir spal-vingesnė.

— Gal ko nors naujo galima tik-ėtis ir pačiame aktorių sasta-te? Gal kas nors grįžo iš vete-ranų, o gal ir visai naujų ir jau-nesnių pabirs scenoje?

— Sūstas pagrinde liko per-nykštis, nors, kaip paprastai, pora vaidintojų iškrito ir viena nauja įsijungė. Šalia jau trečius metus dirbančios Jūratės Jakėlytės ir antrametės Eglės Juod-valkytės šiemet debiutuoja Ire-na Rušėnaitė. Vyrija liko ta pa-ti: Rimas Cinka, Romas Sta-kauskas ir Vytautas Marčiukaitis. Jiems ir teks pakelti sunkiausią naštą... Tinkamų entuziastų iš tikrųjų ne taip jau lengva su-rasti. Vienus atbaido darbas, kitus — distancijos, trečius — disciplina... O darbas nėra toks lengvas ir malonus, kaip kartais iš šalies žiūrint atrodo...

— Kiek teko patirti, mūsų šie publika yra tiesiog alkana tirs-tesnio muzikinio elemento scenoje. Instrumentalistų ir balsin-gųjų, atrodo, jums netrūksta. Tad ar neplanuojate ir šį savo spektaklių muzikinę dalį šiemet padvigubinti ar net patrigubinti? Nebijokite, šitokia atlikimo forma publikai nemušos!

— Muzikinę pusę mes kasmet stipriname ir tirstiname. Tiesa, spėju, jog ne visai ta prasme, kurią jūs čia turite galvoje. Aš kalbu apie magnetofoninės juos-telės įrašytas įžangas, įtarpus, palydas, kurios, žinoma, daž-niausiai nėra originalios, mūsų pačių sukurtos ar net įgrotos... Kupletinio pobūdžio numerių mes vengiame, nes nelaukome jų

savo sritimi. Mūsų pajėgumą čia gerokai pervertinate. Dau-giau ar mažiau balsingi, tiesa, esame visi, bet bendruoju savo "klausingumu" niekur nesidi-džiuojame... Tenkinamės specia-listų kad ir ne specialiai mums parašytais darbais... Gal ne vie-nas prikiš, kad vartojamės per-daug ne lietuviškos, ne lietuvių įgrotos muzikos. Bet kad lietu-viškos nuotakai atitinkančios pramoginės muzikos kaip ir ne-turime... Vis dėlto ir jos šiame pastatyme išgirsite daugiau ne-gu pernykščiuose.

— Taipgi publika po praėjus-ių metų spektaklių, išpūdziais dalinant, pageidavo daugiau kiek ilgesnių numerių. Dešimtys trumpų dalykelių ima pabosti, nespėdami išrėžti dėsines. Jei būtų šiemet ir ilgesnių, gera būtų iš anksto žinoti, kurių au-torių jie parašyti ir į kokius žvirblius ar liūtus juose sando-ma?

— Kada jūs sakote: "publika pageidauja", neišvengiamai kal-bate apie tą publiką, kurią susi-tinkate savuose rateliuose. Ma-nau nenustebsite išgirdę, kad ir patys antrakaimiečiai savuose bendravimo rateliuose susiduria su publika. O ji kitiškiški, net-gi visai priešingus pageidavi-mus reikiša: nori daugiau įvai-rumo, didesnės platumos tema-tikoje, personažų ar charakte-rių skalę... Mūsų vaidintojų grupės iš anksto nusistatytas ir jau tradiciniai prigijęs progra-mų pobūdis riboja jų sukirpima, įskaitant ir vaizdinių ilgį.

Jeigu ilgesniais dalykais lai-kytumėte 6-8 minučių skitus — tokių šiemetinėje programoje turime bent keletą; jeigu 3-5 minučių — tokių yra dauguma. Trumpesnių, įtarpmis naudoja-mų, yra po kelis abiejose pro-gramos dalyse. Toks programos pobūdis ne tik šiandien madi-nas, bet ir patogus, daugiausia žiūrovą patenkintis. Kiekvie-nas ras sau pačiam aktualesn-temą ar priimtinesnį jos pri-statymą. Patį ilgiausią bus baig-minė "misterija", pavadinta "Kelyje į pažadėtąją žemę". Bet ir ji, esu tikras, tokia ilga neat-rodys: jos eiliuotas tekstas yra toks grakštus, šmaikštus, sąmo-jingas, o taipgi su dideliu saty-ras krūviu, prasmingas ir ak-tualus, kad visas praeina lyg viena akimirka. Jos autorių, tur būt, kiekvienas atpažins, ne pir-mam posmui nespėjus suskam-bėti, tad jo ir neminėsiu... Tai išeišviško politinio veikimo sa-tyra, šaudanti į veiksnius liūtus (gal ir žvirblius). Nesunkiai bus atpažįstami ir bent keletos kitų gabaliukų autoriai, kurių pavardes jau minėjau.

— Skirstant jūsų mėgiamas ir scenoje rodomas temas į po-litines, bendruomenines ir kul-tūrines, kurių šiuo metų spekta-kliuose bus daugiausia? Gal ga-lite patenkinti ir išankstinį žiū-rovo smalsumą, bent puse lūpu pasakydami, kas ir kaip ten bus neaplenkta?

Aštresnėse satyrose liečiamos daugiau visuomeninės (bendruomeninės?) temos, implikuojant ir išeišvišką politinį veiklą. Minimos ir kai kurios instituci-jos, bet pašiepiami ne jų tiks-lai, bet ydos, išplaukiančios iš nesugebėjimo rasti bendrą kal-bą, jų besiekiant. Užgriebiamas mūsų moralinis dviveidiškumas, savanaudiškumas, hipokritiz-mas, etiniai ir estetiniai stan-dartai... Yra keletas grynai pa-rodijinio tipo vaizdinių, liečian-čių žymesnius kultūrinius įvy-kus (sakysim Antrąjį teatro festivalį). Pro satyrinį žiūrą pažvelgiame ir į gyvenamojo krašto visuomenines ydas, ar nostalgijomis grįžtama į sto-vyklinius laikus, į juos pasižiū-rėdami šiandieninėmis akimis...

žodžiu, tematiniai ši programa bus gana įvairi.

Jeigu bet kur šiame pokalby-esame visi, bet bendruoju savo "klausingumu" niekur nesidi-džiuojame... Tenkinamės specia-listų kad ir ne specialiai mums parašytais darbais... Gal ne vie-nas prikiš, kad vartojamės per-daug ne lietuviškos, ne lietuvių įgrotos muzikos. Bet kad lietu-viškos nuotakai atitinkančios pramoginės muzikos kaip ir ne-turime... Vis dėlto ir jos šiame pastatyme išgirsite daugiau ne-gu pernykščiuose.

Vilniaus lietuvių kultūrininkas

Trisdešimt metų kovo 23 d. sueis nuo to tragiškojo momen-to, kai Vilniuje, oro puolimų metu žuvo kun. Kristupas Ci-biras, uolus lietuvis patriotas, veikėjas, spaudos bendradarbis. Žuvo teturėdamas 53 metus. Magistro laipsniu baigęs Pe-trapilio dvasinę akademiją, bu-vo Vilniaus lietuvių gimnazijos ir pedagoginių kursų kapelio-nas, vėliau — Vilniaus Šv. Mi-kalojaus bažnyčios klebonas. Sunkiomis lenkų okupacijos dienomis kai kurį laiką buvo Ryto dr-jos mokytojų semina-rijos vedėjas, švenčių Ryto draugijos pirmininkas, Vilniaus lietuvių laikraščių bendradar-bis. Redagavo "Vilniaus Gar-są" (dėl lenkų cenzūros daug kartų keitusį vardą) ir "Nasza Ziemia". Parašė vadovėlius: Doros objektyvumas, Dogmati-ka, Liturgika.

— o —

St. Baras ir D. Stankaitytė Australijoje

(Atkelta iš 3 pusl.) ra Melbourne; čia numatyti du operų arijose; visur tačiau nu-matoma didesnė ar mažesnė lie-tuvių kompozitorių dainų grupė. Didžiausias lietuvių sambūris y-rėmuose.

VELYKŲ LAUKSITE RAMŲ

jei laiku kreipsitės į BRIGHTON BAKERY

ir jie parūpins Jūsų Velykų stalui visokius skanumynus: tortus, bėkbas, baumkuchenas, šokoladinius kiškus, skausinius ir kito-kius skanumynus

F. Mackevičius savo gaminiais pasižymėjo jau Lietuvoje, o da-bar savo patyrimą perdavė sū-nui Antanui Mackevičiui, kuris aprūpina puikiais kepiniais netik lietuvių, bet ir kitataučius Chi-cagoje ir apylinkėse.

Nors Brighton Bakery artėjan-čioms Velykoms yra gerai pasi-ruošę su naujais ir nepaprasto skonio kepiniais, bet prašo ir šeiminių bendradarbiavimo, kad nereikėtų prieš pat šventes dirbti per naktis, tai savo užsakymus paduokite tuojau pat, o tada ir A. Mackevičius ir šeiminkės — bus patenkintos.

Užsakymus galite paduoti asmeniškai atsilankę, laišku ar telefonu Virginia 7-1250.

BRIGHTON BAKERY

2457 W. 46th Place Chicago 32, Illinois
Brighton Bakery kepinų reikalaukite visose maisto krantuvėse.

Velykinės Korteles

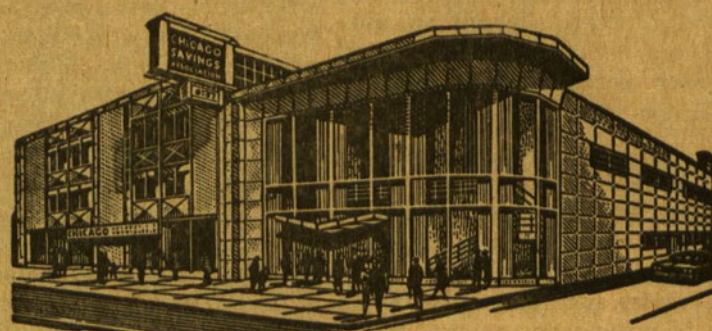
RUSTCRAFT IR NORCROSS gamybos
Kiekvienai giminei ir draugams
DENNISON'S VELYKŲ PAPUŠIMAI IR DOVANŲ ĮPAKAVIMAI
VELYKINĖS KORTELES SVETIMOMIS KALBOMIS
DIRMAVONĖS IR KOMUNIJOS KORTELES

IAMA STATIONERS

"THE SHOP U-NEED" "THE SHOP U-NEEK"

6305-07 So. Kedzie Tel. PR 6-9102

Dovanos, Korteles, Knygos, Rašt. Reikmenys ir Dennison Prekės

Chicago's Taupymo Bendrovė turi įvairiausių moderniškai įrengtų taupymo skyrių, lengvas pri-važiavimas, greitas patarnavimas, net du kiemai automobiliams pastatyti, saugumo dėžutės ir kitokie parankumai. Chicago's Taupymo Bendrovė yra ne tik lietuvių sostinė, bet ir visų Amerikos lietuvių ir jų organizacijų centras. "The Presidential Room" puiki vieta organizacijų susirinkimams bei mažiems banketams teikiama veltui.

6%	PER ANNUM	5 3/4%	PER ANNUM	5%	PER ANNUM
ON CERTIFICATES OF \$5000.00 OR MORE		ON CERTIFICATES OF \$1000.00		ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS	
2 Year Maturity		One Year Maturity			

- * AR JOSŲ NAMAS YRA PER MAŽAS JOSŲ SEIMAI?
- * AR JOSŲ KROSNIS PASENO?
- * AR VASAROS KARŠCIAMS UŽEJUS NENORETUMET KVĖPUOTI GRYNU ŠALTU ORU?
- * CHICAGO TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ duoda pasko las prienamoms ir patogiomis išlygomis, \$500.00 ir daugiau, bet kokiems namų pagerinimams. O gal jums reikalingi pinigai kitiems reikalingams? Arba gal norite įsigyti nuosavą namą, jei iki šiol jo neturite ir jums nusibodo mokėti aukštas nuomas?

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIS KREIPKITES!

Chicago Savings and Loan Assn.

PHILOMENA D. PAKEL, Pres.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4 Thurs and Friday 9 to 8 Sat. 9 to 12:30.

Is "Antro kaimo" — MERGINA: O damai pieno kokteilių prašau... (Vy-tas Marčiukaitis, Elvyra Kavaliūnaitė — Shannon ir Rimas Cinka — "Merginų teišs" 1970)

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI**, 1971 m. gruodžio mėn. Nr. 10. Mėnesinis kultūros žurnalas. Leidžia lietuviai pranciškonai. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Administruoja T. Benvenutas Ramanauskas, OFM, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Žurnalo metinė prenumerata \$10.00.

Šiuo numeriu vėl užbaigiamas vienerių metų "Aidų" žurnalo komplektas. Jau neturima šitokių žurnalo metinių komplektų vartinė mūsų kultūros istorijoje išliks vienu iš pagrindinių ir autentiškiausių svyrų, kada nors artimoje ar tolimoje ateityje siekiant pokario dešimtmečių kultūrinės veiklos ir kūrybinių rezultatų bei apamai kultūrinio lygio visumą išsivijoje. Šis naujasis "Aidų" numeris išėjo bent pora mėnesių pavėlavęs. Tačiau vėlavimo priežastis grynai atsitiktinė — spaustuvė, keisdama senąsias mašinas naujomis ofsetinėmis, negalėjo visų darbų laiku atlikti. Tikime kad netrukus žurnalas vėl pasivys lauką ir išeis vėl reguliariai, kaip ir visuomet. Tik laisvojo lietuvių šviesuomenė, ypač jaunoji čionykštė mūsų akademiškų karta, turėtų tūliu čia viešinti mėnesinių mūsų kultūros žurnalo rimčiau susidomėti ir bent padvigubinti žurnalo prenumeratorių skaičių.

Naujas žurnalo numeris pradamas Felikso Jucevičiaus straipsniu "Amžinoji evangelija, Bažnyčia ir laisvė". Autorius liečia šiandien ypač degančias problemas, rašdamas joms įdomų savo stebėjimo kampą ir tam tikrus problemų spektro užaštrintumus, kurie skaitytąjį pagausina. Pradedamas spausdinti ir kiek ilgesnis, deja — jau pomirtinis, Zenono Ivinskio raštas "Lietuva ir žydai istorijos šviesoje".

Labai kondensuotas ir išsėkotos minties yra Juozo Brazaičio straipsnis "Stasys Šalkauskis lietuvių tautinės misijos raidoje". Straipsnis baigiamas įdomiu Šalkauskio ir Putino sugretinimu, kurio neiškenčiame čia nepacitavę:

"Ko Šalkauskis nespėjo pamatyti, matė jo draugas iš ano Friburgo būrelio, 8 metais jaunesnis — V. Mykolaitis - Putinas, tik 1967 metais atsikyręs iš gyvyj. Jis paliko gyventi ilgiau už Šalkauskį, kad patirtų svetimas okupacijas, iš Rytų ir Vakarų, kad savo asmenine patirtimi pergyventų moralinį ir fizinį prievartavimą žmogui ir kūrėjui. Jis buvo prilenktas prie žemės, buvo priverstas garbinti status. Kas paskaitys jo eilėraščius apie Tadžikistaną ir apie Baltijos jūrą, matys, ką reiškia išprievartauta poezija ir ką reiškia besiveržianti iš širdies. Kas paskaitys po mirties paskelbtus jo eilėraščius Vivos plango ir Mortuos voko, pajus didžiulę poetinę jėgą pareikštą panieką totalizmui, šauksmą už milijonus, gyvų ir mirusių; palaimą, kuri ateina anapus mirties slenkščio, baigiančio prievartavimą. Tai prievartavimų milijonų šauksmas, susitelkęs vieno poeto pergyvenime.

Šalkauskis ir Mykolaitis - Putinas abu jau mirę. Iš dabartinės perspektyvos jie stovi mano akyse kaip vieni iš didžiausių anaro Friburgo židinių.

Mykolaitis — yra didžiausias nepriklausomoje Lietuvoje savo poetine jėga; didžiausias tos jėgos pločiu, amplitude; didžiausias literatūrine įtaka. Šalkauskis mano akyse yra iš tų, kurie statomi ant altoriaus ir kyla kaip gotiko linija, anot žodžių, įrašytų į studenčių Giedros korporacijos vėliavą, kyla į kalnus, į viršūnes. Mykolaitis iš tų, kurie yra žemės žmonės ir savo siekimais, klydinėjimais, kentėjimais vingiuoja kaip barokinė linija, užbaigęs žemės kelionę tos linijos kilstelėjimu aukštyn".

Žurnale duodama taipgi kalėdinės nuotalkos rašytojo F. M. Dostojevskio dienoraščio ištrauka, lietuvių kalbon išversta Juozo Kėkšto.

Apie bažnytinės demokratijos problemą ir rinkimus Bažnyčioje rašo Augustinas Rubikas. Poezijai skirti du žurnalo puslapiai; viena iš jų užpildo Mirgos Girniviūnės eilėraščiai, antra — Lietuvoje rašančio poeto Marcelijaus Martinaičio (g. 1936) kūryba. Apžvalginėje žurnalo dalyje M. Martinaičio poeziją aptaria Pranas Visvydas.

Šiuos apžvalginius puslapius įvadine užuomina apie pusinį jaunimo lietuviškumą pradeda jo redaktorių, skysdamasis, kad čionykštį lietuviškąjį auklėjimą norima dažnai baigti vaiko metais. O iš to fakto J. Girnius daro tokią išvadą:

"Pagal tai vaiko lygyje lieka ir diegoti lietuviškumą: iš vaiko amžiaus išaugant, ji darosi lyg atgyventa. Nėra ji tai atkreipusi dėmesio LB švietimo vadybė. To reikalo neįsivaizdavo ir tėvai. Pasibaigia atsakomybė už vaikus, kai jie suauga, bet tėviškasis rūpestis niekada nepasibaigia. Negali tėvai nerūpėti, ar dėtosios pastangos nelieka bergždžios — ar mokslus baigęs jo vaikas jungiasi į intelektualinį lietuvių gyvenimą ar ne. Skaičius Eglutė, vėliau jaunimo spauda, ateina laikas skaityti ir Aidus. Pačių bakalaurų, magistrų ir daktarų reikalas tuo susidomėti. Bet jei tokio dėmesio nėra, reikia jį žadinti. Juk keičiamasi šeimose dovanomis: ir knyga ar žurnalas turi nemažesnę teisę būti padovanoti, kaip koks daiktas. Daugelis tėvų stovi prieš klausimą: dėl ko išmokslintų jų vaikų lietuviškas interesus pasibaigė Eglutė? Klausimas toks nemalonus, kad sunku jį kuriam pažįstamų ir kelti. Klausimas keliamas besasmeniškai, bet iš daugelio jis reikalauja asmeniškų atsakymų."

Dar apžvalginėje žurnalo dalyje rašoma apie snaudžiantį milžiną — Lietuvį studentų sąjungą, minimas miręs smuikininkas pedagogas Vladas Motiekaitis, aprašomas bandymas pagerbti rašytojus Detroit, aptariama dailininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių kūryba, informuojama apie ukraiņiečių sinodą, pasekamas Lietuvos ir jos problemų suminė.

Vytautas Kasiulis

Gundymai

jimas JAV Valstybės sekretoriaus Cordell Hull memoruose. Naujų knygų skyriuose baigiamas angliškiosios lituanistinės enciklopedijos pirmojo tomo vertinimas, recenzuojama dr. Antano Škėrio studija "Lietuvos miškai ir jų ūkis", o Vytautas A. Jonynas, gana akylai žvelgdamas į Kazio Almeno istorinį romaną "Šienapiūtė", be kita ko, sako: "Džiugių laimėjimų istorinio romano bare netrūkio. Prisiminkime J. Kraliausko mindauginius romanus, V. Mykolaičio - Putino Sukilėlius. Dabar sulaukėme K. Almeno romano Šienapiūtė (Vilnius 1970, 491 psl.), kuriame atsispindi ne vien rašytojiškas talentas, bet ir aistra žmogaus, ieškančio atsakymų į savo klausimus." O prisimindamas K. Almeno titulavimą paskutiniu mohikanu išeivijos rašytojų jau niausioje kartoje, recenzentas taria:

"Kiekvienam aišku, kad šį titulą Bėgių ir šaunių kelionės įspūdių išilgai Afrikos autorius galėjo išsikovoti kur kas kuklesnėmis pastangomis, sakykim, kokios autobiografinės apysakaitės kaina. Kultivuodamas istorinį žanrą, Kazys Almenas pasirinko sunkesnę kelią, ir tenka džiaugtis, kad jo žengiamą tvirtą žingsnį."

Laiks nuo laiko savotiškus lietuviškuosius Books Abroad puslapius "Aiduose" sudaro dr. Tomo Žiūraičio, O. P., kondensuoti paruoštos naujų mokslo veikalų apžvalgos. Apžvalgininkas šį kartą atrenka naujienas, kurios ypač pasiūlytinos svetimos kalbomis skaitančiam lietuviui teologijos ir filosofijos srityje anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis.

Naujo "Aidų" numerio viršelių puošia dail. A. Stasiulevičiaus (g. 1931) tapyba "Vilniaus kontrastai", kituose puslapiuose akcentuojami Antano ir Anastazijos Tamošaičių darbai, dedamas J. Paukštieš piešinys, St. Šalkauskio, Z. Ivinskio, M. Martinaičio atvaizdai ir kt. nuotraukos.

• **LIETUVIŲ LITERATŪROS KRITIKA**, I tomas, 1547 - 1917. Išleido "Vagos" leidykla Vilniuje 1971 m. Leidinį parengė Lietuvos Mokslo akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institutas. Redagavo: K. Korsakas ir K. Doveika. Veikalas 770 psl. Jame apžvelgiama mūsų literatūrinės kritikos raida nuo rašytinės literatūros pradžios iki 1917 metų. Visa medžiaga čia suskirstoma į tris dalykus: I Lietuvių literatūros kritikos užuomazgos (1547 - 1883), II Lietuvių literatūros kritika 1883 - 1904 m., III Lietuvių literatūros kritika 1905 - 1917. Pirmajam skyriui tenka 100 knygų puslapių, antrajam — 206 psl., o trečiajam — net 436 gal. Tokiu bū-

du kiekvieno laikotarpio puslapiuose susipažįstam su to laikotarpio mūsų literatūros kritikų biografija ir jų kritikos pavyzdžiais. Taip, sakysim, pirmojo laikotarpio rėmuose susiduriame su Simono Vaišnoros, Gotfrido Ostermejerio, Kristijono Milkaus, Liudviko Rėzos, Simono Stanevičiaus, Liudviko Adomo Jucevičiaus ir Jono Katelės literatūrine kritika.

Antrajam laikotarpiui skirtuose puslapiuose pateikta jau net 19 autorių, savo darbuose palikusių ir literatūros kritikų pėdas. Tarp jų randame J. Basanavičių, J. Šliūpą ir Zauarveiną, ir V. Kudirką, P. Mašiūtą, A. Kriščiukaitį - Aišbę ir Povilą Višinskį, kun. A. Burbą, kun. A. Miluką, kun. A. Pakalniškį - Dėdę Atanazą, Maironį, kun. A. Kaupą ir kt. Trečiajam laikotarpiui priskiriamas 21, rašęs kritiko plunksna: kun. A. Dambrauskas - Jakštas, kun. J. Tumas - Vaižgantas, Satrijos Ragana, Jonas Biliūnas, G. Petkevičaitė - Bitė, Jonas Jablonskis, K. Jurgelionis, M. Biržiška, J. A. Herbačiauskas, Vydušas, B. Sruoga, V. Mykolaitis - Putinas ir kt. Veikalas yra vertingas ir kaip mūsų literatūrinės kritikos aki-vaizdi istorinė tėkmė ir kaip patikimas kritikos pavyzdžių chrestomatija.

• **LIETUVIŲ DIENOS**, 1972 m. vasario mėn. Nr. 2. Vyr. redaktorius: Bernardas Brazdžionis, Leidėjas: Antanas Skirius. Administratorius: Juozas Andrius. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029. Metinė prenumerata \$8.00.

Šį kartą daug vietos žurnalo puslapiuose skiriama, Vasario 16-tos progą, patriotinei temai. Tai pabrėžiama raštais ir iliustracijomis. Grožinės literatūros naujienos yra Henriko Blazo poemos "Miško broliai" fragmentai ir Jurgio Jankaus novelė "Kryžius". Recenzuojama K. Barėno knyga "Dvidešimt viena Veronika". Brėžiniais ir raštu informuojama apie būsimą Kultūros židinį New Yorke.

• **Alfonsas šešplaukis, DER KATECHISMUS DES MARTIN MAŽVYDAS** 1547. Das erste litauische Buch in Lichte der neueren Forschung. Sonderdruck Gutenberg Jahrbuch 1971, Mainz.

Tai straipsnio apie pirmąją lietuviškąją knygą ir jos autorių Martyną Mažvydą atspaudas. Straipsnis buvo paskelbtas didelio formato ir spaudos paslaulyje labai vertinamo, vokiečių kalba leidžiamo Gutenbergo metraščio puslapiuose. Metraštyje Mažvydai skirta net vienuolika didelių puslapių.

• **VYTIŠ**, Vol. 58, No. 2, 1972. Lietuvos Vytis leidžiamas mėnesinis žurnalas. Redaguoja Lo-

retta I. Stukas, 1467 Force Drive, Mountainside, N. J. 07092. Metinė prenumerata \$4.00. Administracijos adresas: Vytis, 1625 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60636.

Žurnalo puslapių tekstas daugiausia spausdinamas anglų kal-

UŽSAKYKITE DABAR GERIAUSIĄ DOVANĄ

Į LIETUVĄ SPECIALŲS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI INTERTRADE EXPRESS CORP.

Pirma jums apie tai pasakėme, o jūsų giminės sako "taip".

Su specialiais Rublių Pažymėjimais jūsų giminės gali įsigyti, ką jie tik nori, už dalelę reguliarios kainos, nes Specialus Rublis yra vertas 4 reguliarius rublius ar daugiau. Panašiai, jei nuvykęs į krautuvę su 100 dol. gautum prekių už 200 dol. ar 300 dol. ar net ir daugiau. Pilnai garantuota ir apdrausta. Tikrai InterTrade Express Corp. duoda jums kuo geriausią patarimą. Šie Pažymėjimai pristatomi iš jūsų giminės į namus už 3 savaites.

Specialių Rublių kaina yra \$2.32.

TAI YRA PILNA KAINA. Visiškai iokį kitų primokėjimų.

Galite siųsti kokią sumą norite.

Reikalauskite mūsų NEMOKAMO ILIUSTRUOTO KATALOGO.

Užsakykite Dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd Street Penktas aukštas New York, N.Y. 10010 Tel.: 982-1530

Labai svarbu! **AUTOMOBILIAI** Tik trumpam laikui Greitas pristatymas

ZHIGULI VAZ 2101 U.S. \$3275.00

SENIAI LAUKIAMAS VISAI NAUJAS MOSKVITCH 412 IE Liukusinis modelis U.S. \$3275.00

MOSKVITCH 408 IE U.S. \$3009.50

ZAPOROZHETS ZAZ 966 U.S. \$2012.50

BUTAI Reikalaukite mūsų specialaus biuletenio.

Reikalaukite mūsų Specialių Biuletenių su automobilių paveikslais.

Turime 23 m. patyrimą šiam biznyje ir daug tūkstančių patenkintų klientų.

• **VYTIŠ**, Vol. 58, No. 2, 1972. Lietuvos Vytis leidžiamas mėnesinis žurnalas. Redaguoja Lo-

ba. Temos liečia: Vasario šešioliktosios istorinę prasmę, lietuvių veiklą Argentinoje, maldos galybę ir Lietuvos laisvę, Simo Kudirkos tragediją, Lietuvos generalinę konsulę J. Daužvardienę, lietuviškuosius kryžius ir kt. Žurnalas gausiai iliustruotas.

Svarbus archeologinis radinys

Ispanų profesorius Jose Ocallaghan tarp Mirusiųjų jūros papirusų atrado Morkaus evangelijos rankraščio fragmentą iš 50 metų mūsų eros. Prof. Ocallaghan skelbia, kad viename fragmente yra Morkaus evangelijos 6 skyriaus 42 ir 53 eilutė, kitame Morkaus 4,28. Šie evangelijos gabalai atrasti tarp senųjų rankraščių, rastų 1947 m. Qumrane, Jordano valstybėje. Apie tai prof. Ocallaghan paskelbė Romoje išeinančiame biblinio instituto žurnale "Biblica". Šią žinią perteikdama UPI agentūra pažymi, kad atrastieji tekstai patvirtina Romos katalikų tradiciją. Prof. Ocallaghan netrukus paskelbsiąs ir indentifikuotus kitus senus Sv. Rašto teksto gabalus.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai. 2400 So., Oakley Ave., Chicago Tel. Virginia 7-7258 - 59

OLYMPIA ROYAL GRUNDIG ZENITH

SPARTA J.L. Giedraitis 10 Berry Drive E. Northport, N.Y. 11731 Tel. (516) 757 0055 Chicago 476 7399 vakare

RAŠOMOS VISOMIS KALBOMIS: IR ELEKTRINĖS, RADIO, TV IR BIZNIO MAŠINĖS, PIGIAI IR GREITAI.

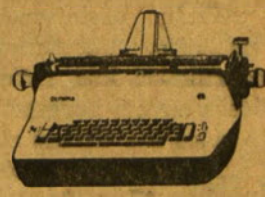

foto V. MAŽELIS * Vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus) * Portretūra * Meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai Telef. — HY 7-4677 422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION B. R. PIETKIEWICZ, Prez. 2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083 PLENTY OF FREE PARKING SPACE **6% 5%** Mokamas už dvejų metų Certifikatą paskaita Minimum \$5,000.00 Naujas sukūtas dividendas mokamas už investavimą paskaita. PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIOUS NUO 1 D Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d. VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. r. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. r. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 13 v. d. — Trešiad. uždaryta.

Kam tai reikalinga?

1971 m. liepos 26 d. Draugo šeštadieniniame priede savo paskelbtame straipsnyje Lituanistiniai įspūdžiai aš aprašiau gerai pavykusį ir turiningą Lituanistikos Instituto trečiąjį suvažiavimą Chicagoje ir ryšium su tuo šio straipsnio gale dar paliečiau "vieno atšakaus lituanisto varomą įžūlią ir keistą akciją prieš LL". Čia tarp kitko suminėjau tris žinomo slapuko inicialais b. j. pasirašytas įmantrios pramonės: 1. kad LL Literatūros skyriaus nariai (V. Maciūnas, A. Nyka-Nilūnas, K. Ostrauskas ir A. Vaičiulaitis) sumanę išleisti lietuvių literatūros istoriją anglų kalba visai paslaptingai, apie tai net nepapildinę Instituto narių, ir visa tai mes sužinojome iš okupuotosios Lietuvos spaudos (t. y. iš Gintojo Krašto); 2. kad dr. T. Remeikis, LL Ido Tarybos pirmininkas, perefrazuojant autoriaus žodžius, esąs ne kas kitas, kaip komunistų infiltruotinis (J. Balio žodžiais: "Nuo spaudos ši afera slepiama. Komunistai moka užimti tam tikras vietas arba ten įstatyti savo draugus, nesiskaitydami su priemonėmis") ir 3. kad Lietuvių Fondas gerai darąs neskubėdamas paremti minėtosios lietuvių literatūros istorijos ir Lituanistikos Darbų III tomo išleidimo. Bet, pasirodo, visa tai įvyko kaip tik priešingai. Kalbomėsios literatūros istorijos ruošimas pirmą kartą paskelbtas Drauge, kiek vėliau Darbininke ir kituose lietuvių laikraščiuose, o iš čia ši žinia jau pasklaidė galėjo patekti ir į Gintąjį Kraštą; be to, LL Literatūros skyriaus vedėjas dr. K. Ostrauskas savo laiku yra oficialiai pranešęs buvusiam prezidentui apie minėtą lietuvių istorijos ruošimą. T. Remeikis buvo ne kažkieno "įstatytas" Ido Tarybos pirmininku, bet drauge su J. Račkausku ir A. Rūgyte jis įėjo į tai jau anksčiau paminėtą Tarybą tik padėti suorganizuoti trečiąjį Instituto suvažiavimą Chicagoje ir buvo visų jos narių išrinktas laikiniu pirmininku; pakeistajame Instituto statute ši Taryba numatyta likviduoti. Pagaliau Lituanistikos Darbų trečiasis tomas, priešingai J. Balio lūkesčiams, susilaukė reikiamos paramos iš Lietuvos Fondo ir netrukus bus pradėtas spausdinti. Šiame numeryje kaip tyčiomis savo darbais dalyvauja keli Instituto nariai, kuriuos J. Balys norėjo "ekskomunikuoti". Tai yra faktai, kuriuos J. Balys norėjo savaip perkreipti.

Bet šios rūšies įdomių faktų yra dar daugiau. Štai neseniai pasirodžiusiame naujame Naujosios Vilties numeryje J. Balys paskelbė straipsnį Kokia yra jų misija? (1971-72, Nr. 3, 115-116 psl.), kur jis pat pradžioje iš mano ankščiau minėtojo straipsnio cituoja mano pasiskundimą, kodėl aš drauge su J. Alsčiu (vėliau pasitraukusiu iš Instituto), T. Remeikiu, R. Šilbajoriu ir V. Trumbau balsavau prieš atstatantį statuto 6 str. papildymą: "Instituto nariais negali būti asmenys ar organizacijos, nepriklausančios Lietuvos nepriklausomybės idejai." Iš esmės aš nesu ir negaliu būti priešingas Lietuvos nepriklausomybei, nes joje esu dirbęs ir praleidęs gražiausią savo amžiaus dalį, bet, gerai žinodamas šio papildymo autorius užmačius, aš vis dėlto negalėjau už tai balsuoti: atvirai tariant, jis tuo būdu norėjo jam nepatinkamus ar įtarinamus Instituto narius "išskryninti". Tai iš dalies jau galime matyti iš jo 1965 m. gruodžio 27 d. J. Bačiūnui rašto laiško: "Lituanistikos Instituto narių tarpe irgi jau atsirado tokių "gegužiukų", ir bus padaryti žygiai juos iš ten pašalinti. Būkite tikri, kad aš tuo pasirū-

pinsiu" (Akiračiai, 1971, Nr. 8). Na, ir toliau jau buvo pradėta tuo rūpintis. Visų pirma, kaip matyti iš J. Balio laiško 1970 m. gruodžio 12 d. LL rinkimų balsų skaičiavimo komisijai, visi balsavusieji prieš minėtąjį papildymą jau nebegalį būti laikomi Instituto nariais, nes jie, viešai balsuodami, pasireiškė esą priešingai Instituto nario kvalifikacijoms, kuriais visuotiniu balsavimu nustatė Instituto taryba 1967 m. Aš galvoju priešingai. LL narių svarbiausios kvalifikacijos yra lituanistinės, ir jie jas turi turėti, prieš štodami į Institutą. Aš pats jaučiausi turįs tokių kvalifikacijų, dėl jų buvau pakviestas į Instituto branduolį ir, niekieno nekvestijonuojamas, tikruoju nariu išbuvau bent 15 metų, ligi J. Balys ėmė prezidentauti, bet šis štai neberado mano anketos ir tuo būdu išrado mane nebesantį Instituto nariu. Išvada aiški: parašyk naują sąlygą priimti į Institutą, atlik "išpažintį", ir galėsi būti laikomas tikruoju nariu ir geru lietuviu. Bet aš, jausdamasis visą laiką buvęs nebologias lietuvis ir niekad nenusidėjęs Lietuvos nepriklausomybės idejai, nebeplanuoju tenkinti šio prezidento pageidavimo, kaip tas muitininkas kas mušdamasis į krutinę: nusidėjau, labai nusidėjau, Viešpatie!

Antra vertus, LL narių yra arba gali būti ir nelietuviai, iš kurių, šiaip ar taip, nelabai dera reikalauti daugiau, kaip lituanistinių kvalifikacijų. Ir Litkos Instituto buvo tokia tvarka: atskirai skyrėsi parenka tinkamus kandidatus ir juos per prezidentą (dabar primininką) pristato visuotiniam susirinkimui priimti ar atmesti. Taigi, rodos ne taip jau lengva į Institutą patekti kokiems nors "gegužiukams" arba tariamiems Lietuvos nepriklausomybės priešinams. Man rodos, mokslinei organizacijai dvi gubos skyringas yra visai nereikalingas. Be to, kultūringoji, demokratinė organizacija ir šiaip jau niekas nesikėsina savo narių šalinti dėl šio ar kitokio balsavimo, jeigu jie nėra kuo kitu tai organizacijai nusikalte.

Toliau J. Balys dėl manęs dar taip rašo: "LI gyvuoja jau beveik 20 metų... Nuo pat pradžių P. Skardžiūs laikosi esąs jos narys. Tačiau iki šiol jis niekieno teigiamu prie LI veiklos nepasidėjo, nors buvo kvietas įsijungti į darbą (skaityti paskaitą, parašyti metraščių, dalyvauti komisijoje). Pasizymėjo tik trukdoma veikla per suvažiavimus ir spaudoje. Jeigu dabar, sulaukęs 70 metų amžiaus, teigiamai prisidės prie LI veiklos, tai bus gerai." Dėl to galiu lengvai pasakyti ir kai ką dar priedo pasakyti. Iš pradžių, kelerius metus dirbdamas įvairiuose fabrikuose, aš nedaug ką galėjau savo reikaliai padaryti, o vėliau, jau gyvendamas Washingtone ir daugiau atspėdamas, kiek daugiau galėjau dirbinėti savo mėgstamajai kalbiniai darba, bet šalia to nesijaučiau galįs aktyviau įsitraukti į J. Balio vadovaujamą LI veiklą. Visas nesusipratimas prasidėjo nuo pirmojo LI suvažiavimo Washingtone, kur J. Balys pirmininkaudamas su manimi, panašiai kaip ir su dr. Tomu Remeikiu, pasielgė taip nekeletiškiškai, tiesiog arogantiškai, kad aš nebemačiau kitokios išeities, kaip tik pasiminti skrybėlę ir išeiti iš susirinkimo, bet dr. J. Gimbutas ir dr. K. Ostrauskas pasivijo mane gatvėje ir ėmė prašyti grįžti: sako, tai pirmasis suvažiavimas, jei negrįžiu, bus skandalas, gali susirinkimas iširti, o, be to, kai kurie susirinkimo dalyviai prieš tai jau ir reagavo. Aš apsigalvojau ir grįžau, iki galo dalyvavau susirinkime, bet nuo to lai-

Antanas Petrikonis

Iš šiandien Marquette galerijoje, 3215 W. St., Chicagoje, 6 val. vak. atidaromos parodos

ko jau nebeįsivažiuoju, audringu ir nesuvaldomu būdu, kuris kaip Todėl aš nebevažiuoju ir į ant- rašį suvažiavimą Philadelphiaje, nes iš anksto gerai žinojau, kad, J. Balio vadovaujant, ir ten nebus viskas kaip reikiant. Ir aš neapsirikau: susirinkimas baigėsi taip, kad prezidentas net švilpuku turėjo tvarką grąžinti. Todėl aš vengiau ką rašyti ir J. Balio redaguojamiems Lituanistikos Darbams; tai, kiek žinau, panašiai darė ir kai kurie kiti LI nariai, todėl antrasis tomelis išėjo beveik "nultuanistinis".

Pagaliau minėtinas dar vienas prašmatnus dalykas, J. Balys rašo, kad aš, dėdamasis tik lituanistas, dabar nenorėjęs atlikti tautinės patriotinės "išpažinties", o anuomet pasiskubinęs atlikti politinę "išpažintį" — anais kritiškais mokslo metais buvęs padarytas Humanitarinių Mokslo Fakulteto sekretoriumi (prodekanu). Tai yra ne kas kita, kaip liguistas paklaigėlio vapoliojimas. Prodekanu aš buvau paskirtas Vilniaus universiteto rektoriaus M. Biržiškos tuo pat būdu, kaip ir dr. J. Puzinas, gūdnas tautininkas ir mano ilgameis mokslo kolega, taigi buvome du prodekanai, ne vienas sekretorius, kaip J. Balys klaidingai rašo. Daug kam gerai pažįstamas garsusis rezistentas Stasys Žymantas anuomet net buvo Teisų Fakulteto dekanas. Bet aš ir tada buvau, kas buvęs: aš niekadoms nebuvau ir nesu joks politikas; nepriklausiau jokiai partijai nei prie tautininkų, nei prie bolševikų, nei čia, šiame krašte, ir niekam nesu jokios išpažinties atlikęs. Aš pirmoji vietą buvau ir tebesu kalbininkas, lituanistas ir dirbdamas lietuvių kalbos darba, aš jaučiausi geriausiai atliekęs savo tautinę pareigą. Aš manau, kad ir J. Balys daug ką naudingiau padarytų, mesdamas savo nevykusią kraštutinę, radikalią ir ultranacionalistiską politiką, kurią jis yra išdėstęs savo trenksmingo kalboje, 1971 m. gegužės 29 d. pasakytą Tautininkų Seime Philadelphiaje, čia jis žiauriai išpėrė kailį visiems: ir "bolševikberniams" akiratininkams, ir frontininkų žurnalui "I Laisvė", ir pranciškonų Aidams, ir JAV bažnynei katalikų hierarchijai ir kt. Man rodos, būtų geriau, kad jis, užuot tuščiai drąsėjęs visais frontais, grįžtų į tautosaką, kur jis anksčiau yra dar kiek gera padaręs; tada jam nebereikėtų kelti ir niekam nereikalingos maišties lituanistiniame darbe ir sėti neapykantos LI narių tarpe.

Čia dar kyla vienas klausimas: kodėl J. Balys taip elgiasi ir kuo tai paaiškinti? Aš jį gerai pažįstu jau daugiau kaip keturiasdešimt metų, nuo to laiko, kai jis mokėsi Panevėžio mokytojų seminarijoje, ir jo neramų elgesį aiški-

nu jo nevalyvu, audringu ir nesuvaldomu būdu, kuris kaip Todėl aš nebevažiuoju ir į ant- rašį suvažiavimą Philadelphiaje, nes iš anksto gerai žinojau, kad, J. Balio vadovaujant, ir ten nebus viskas kaip reikiant. Ir aš neapsirikau: susirinkimas baigėsi taip, kad prezidentas net švilpuku turėjo tvarką grąžinti. Todėl aš vengiau ką rašyti ir J. Balio redaguojamiems Lituanistikos Darbams; tai, kiek žinau, panašiai darė ir kai kurie kiti LI nariai, todėl antrasis tomelis išėjo beveik "nultuanistinis".

Pagaliau minėtinas dar vienas prašmatnus dalykas, J. Balys rašo, kad aš, dėdamasis tik lituanistas, dabar nenorėjęs atlikti tautinės patriotinės "išpažinties", o anuomet pasiskubinęs atlikti politinę "išpažintį" — anais kritiškais mokslo metais buvęs padarytas Humanitarinių Mokslo Fakulteto sekretoriumi (prodekanu). Tai yra ne kas kita, kaip liguistas paklaigėlio vapoliojimas. Prodekanu aš buvau paskirtas Vilniaus universiteto rektoriaus M. Biržiškos tuo pat būdu, kaip ir dr. J. Puzinas, gūdnas tautininkas ir mano ilgameis mokslo kolega, taigi buvome du prodekanai, ne vienas sekretorius, kaip J. Balys klaidingai rašo. Daug kam gerai pažįstamas garsusis rezistentas Stasys Žymantas anuomet net buvo Teisų Fakulteto dekanas. Bet aš ir tada buvau, kas buvęs: aš niekadoms nebuvau ir nesu joks politikas; nepriklausiau jokiai partijai nei prie tautininkų, nei prie bolševikų, nei čia, šiame krašte, ir niekam nesu jokios išpažinties atlikęs. Aš pirmoji vietą buvau ir tebesu kalbininkas, lituanistas ir dirbdamas lietuvių kalbos darba, aš jaučiausi geriausiai atliekęs savo tautinę pareigą. Aš manau, kad ir J. Balys daug ką naudingiau padarytų, mesdamas savo nevykusią kraštutinę, radikalią ir ultranacionalistiską politiką, kurią jis yra išdėstęs savo trenksmingo kalboje, 1971 m. gegužės 29 d. pasakytą Tautininkų Seime Philadelphiaje, čia jis žiauriai išpėrė kailį visiems: ir "bolševikberniams" akiratininkams, ir frontininkų žurnalui "I Laisvė", ir pranciškonų Aidams, ir JAV bažnynei katalikų hierarchijai ir kt. Man rodos, būtų geriau, kad jis, užuot tuščiai drąsėjęs visais frontais, grįžtų į tautosaką, kur jis anksčiau yra dar kiek gera padaręs; tada jam nebereikėtų kelti ir niekam nereikalingos maišties lituanistiniame darbe ir sėti neapykantos LI narių tarpe.

Čia dar kyla vienas klausimas: kodėl J. Balys taip elgiasi ir kuo tai paaiškinti? Aš jį gerai pažįstu jau daugiau kaip keturiasdešimt metų, nuo to laiko, kai jis mokėsi Panevėžio mokytojų seminarijoje, ir jo neramų elgesį aiški-

nebedavė tolimesnės eigos; tai man papasakojo Harvardo universiteto prof. R. Jakobsonas, prof. S. Thomsono kolega. Paskui J. Balys pradėjo dirbti Kongreso Bibliotekos Antarktikos skyriuje, bet ir čia ėmė kalnus versti prieš skyriaus viršininkę, ir čia buvo toks pat likimas, kaip Blumingtone. Pagaliau visokiais būdais, iš dalies net nevisai dženelmeniškai elgdamasis su ankstyvesniu LI prezidentu, dr. P. Joniku, jis, visiems kitiems kandidatams atsisakius, tapo LI prezidentu, ir per metus kitus čia užraugė tokią košę, kad ilgainiui ėmė pats nebeapsikęsti, ir iš pradžių atsisakė iš prezidentūros, o vėliau, 1971 m. vasario 10 d., pasitraukė ir iš paties Instituto. Atsisveikindamas parašė tokį raštą Instituto prezidiumui: "Kadangi Lituanistikos Institutas paskutiniiais metais neparodo jokios vaisingos veiklos, jo vadovybė nesilaiko veikiančio statuso, neteisėtu būdu pravestuose rinkimuose priėmė visą eilę ne kvalifikuotų asmenų tikraisiais nariais ir toleruoja narių tarpe amėnis, skleidžiančius komunistinę propagandą, kas yra priešinga Instituto tarybos 1967 m. priimtam nutarimui, todėl prašau manęs daugiau nelaikyti Lituanistikos Instituto nariu".

Dėl buvusio prezidento šio rašto štai kas pasakytina. Naujoji LI vadovybė rodo gerą iniciatyvą, ir jos veikla ima reikštis pasigėrėtinais vaisiais. Chicagoje įvyko gausus, turiningas ir ramus LI trečiasis suvažiavimas, kurio darbai dr. T. Remeikio rūpesčiu netrukus pasirodys. Lėšų jau gauta, ir tuojau bus pradėtas spausdinti įvairūs ir lituanistinių dalykų turtingas Lituanistikos Darbų III tomas. Ne kvalifikuotų narių kaip tik gau-

šiai buvo pradėta priiminėti J. Balio prezidentaujant, o LI pirmasis uždavinys yra rūpintis lituanistikos dalykais ir tvarka, ne jo narių įvairių politinių pažiūrų kontrole. Pasitraukus J. Balio, i LI grįžo ramybė, visi dirba kiek pajėgdami, su noru, ir dr. V. Maciūnas vadovauja visam LI darbui sklandžiai, be jokių nesusipratimų.

Taigi baigiant norisi paklausti: kam yra reikalinga visa ta maišties, siauros partinės politikos brukimas i LI veiklą ir tuo būdu neapykantos kėlimas narių tarpe? Argi asmeninės intrigos ir politinės užmačios gali kelti LI veiklą? Ne, tai aiškiai yra destruktivus darbas, kuris, be žalos, niekam, ypač lituanistikai, jokios naudos nedaro. Šiaip jau apie tai rimtai net ir kalbėti neapsimoka; bet aš, kad platesnė visuomenė geriau žinotų, kokios iš tikrųjų yra J. Balio ypatybės, šį kartą kiek platėliau panagrinėju įmantrios jo ekstravagancijas, ir toliau jau nebereaguosiu į jo užpuolius, tik trumpai atitaisinėsiu jo sąmoningas pramonės.

Pr. Skardžiūs

Dail. Antano Petrikonio apžvalginė paroda Chicagoj

Šiandien (kovo 18 d.) 6 val. vak. dail. Antano Petrikonio 25 metų kūrybinio darbo apžvalginė dailės paroda atidaroma jo paties nuosavoje Marquette galerijoje, 3215 W. 63 St., Chicagoje. Dailininkas ta proga išstatys viso apie 70 darbų. Didelė dalis jų bus patys naujausi, bet taipgi netruks ir ankstesniųjų, sukaikties proga parodai paskolintų iš gausių Petrikonio paveikslų kolekcionierių. Parodoje atsispindės visa 25 metų A. Petrikonio tapybos raida, o taigri įvairi jo darbų technika: aliejus, akvarelė, akrilika, pastelė. Parodą atidarant, A. Petrikonio tapybą aptars dail. M. Šileikis. Ją atidarius, dailininkui pagerbti vakarienė 7 val. 30 min. įvyks Tautiniuose namuose 6422 S. Kedzie St. (visai netoli galerijos). Vakariene bus ir meninė programa, kurioje solo ir duetas dainuos solistės Prudencija Biškienė ir Roma Mastienė, o savo poeziją skaitys Kazys Bradūnas.

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKAS & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

E U D E I K I S
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefoiai — YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS	
2314 W. 23rd PLACE 2424 W. 69th STREET 11028 Southwest Highway, Palos Hills Ill.	Tel. VIRginia 7-6672 Tel. REpublic 7-1213 Tel. 974-4410
PETRAS BIELIONAS	
4348 S. CALIFORNIA AVE.	Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS	
3307 S. LITUANICA AVE.	Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS	
3354 S. HALSTED STREET	Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN	
3319 S. LITUANICA AVE.	Tel. YArds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS	
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.	Tel. OLYmpe 2-1003
LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS	
649 East 162nd Street South Holland	
10821 South Michigan Avenue, Chicago	TEL. — CO 4-2223

Nuo 1914 Metų
Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame jums už mūsų parodytą pasitikejimą. Mes norėtume būti jums naudingi ir ateityje.
Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00
Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5%
All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

6%
2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

REDAGUOJA JŪRATĖ JASAITYTĖ, 6922 S. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

II PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO ŠEŠELIUOSE

II-asis laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo kongresas (II PLJK) yra neeilinis įvykis. Todėl jam pasirodė, jį praveisti ir pasiekti numatytiems tikslams negailima darbo, laiko, pastangų ir pasišventimo. I Kongreso rengimo darbą įsijungęs jaunimas pajunta tautinį — dvasinį atgimimą. Užtat gyvasis jaunimas noriai jungiasi į Kongreso rengimo darbą.

Jungimasis yra geras reiškinys, bet kartu reikia ir pamąstyti, koks atgarsis II PLJK yra palietęs tą jaunimą, kuris aktyviai į Kongreso darbą nėra įsijungęs.

Ar Kongreso rengimo komitete atstovaujama organizacijų susirinkimuose ar posėdžiuose buvo kada nors nuodugnai svarstomi II PLJK reikalai? Ar buvo tik prabėgomi II PLJK užsimintais, atstovais į komitetą paskirtas ir tuo klausimas užbaigtas?

Tik šiuo pasitenkinti negalime. Nes tada II PLJK nepateisins Kongreso darbuose dalyvaujančiųjų darbo ir pastangų. Nepateisins tos minios aukotojų, kurie savo auka sudaro sąlygas Kongresui įvykti. Nepateisins visą laisvajame pasaulyje išaugusių lietuvių jaunimą, jaučiantį tautinę savigarbą ir aiškų nusistatymą prieš bet kokią prievartą žmogui ir tautai. Todėl reikia susimąstyti prie Kongrese siekiamų tikslų klausimo.

Iki šiol II PLJK siekami tikslai niekur tiksliai nebuvo pasiekę. Jeigu tai yra tikslai iš viso pasaulio palengvintomis sąlygomis lietuvių jaunimo suvažiavimas, neturįs aiškaus apibrėžto tikslo, tai yra reiškinys kelias galvoseną, kad tik suvažiavimais ir pasilinksminimais išreiškiami lietuvių tautinė gyvastis išsiviję.

Iš Kongreso reikalaujama daugiau. Pirmiausia turi būti nustatytas aiškus tikslas, ko Kongresas siekia ir ką jis duos svetimuose kraštuose gyvenančiam lietuvių

jaunimui.

Tikslas turėtų būti labai aiškiai aptartas: pavyzdžiui, kad ir toks: išryškinti lietuvių tautos padėtį amerikiečių ir kitų kraštų spaudoje. Arba: sutelkti viso pasaulio lietuvių jaunimą, iškeliant tautinės savigarbos ir tautinio išnašos reikala į gyvenamą kraštą, to krašto spaudoje ir visuomenėje.

Siaurės Amerikoje vyksta jaunimo kongresas turi reikala, kad JAV ir Kanados valdžios aiškiai pasisakytų, kad Sovietinės Rusijos okupuotoje Lietuvoje būtų įgyvendinta žmogaus teisių apsisprendimo laisvė, kurią lietuvių tauta pareiškė 1918 metais vasario 16-tą, atstatant Lietuvos nepriklausomybę.

Kalbėti apie lietuviams padarytas skriaudas, nors dažnai sakoma, kad nepopuliariau, bet yra būtina, nes apie žmogaus teises šiandieną yra daugiausia kalbama, užmirštant, kad labiausia žmogaus teisės yra paneigtos anoj pusėj geležinės uždangos. Lygiai, reikėtų kalbėti ir apie tikėjimo laisvę, kurios klausimą pradėjo kelti JAV lietuvių jaunimo dalis.

Šiurpu nukrėtė II PLJK pasiūlytas ženklas, neturįs prasmės ir net meninio skonio. Klausimas: kodėl gi nenaudoti I-ojo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso ženkla, rodantį pasaulį ir prie jo stilizuotą Vytį? Berods, tai yra ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės naudojamas ženklas. O Kongresas juk yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės dalis, jos pasireiškimas.

Daug dar ką būtų galima pasakyti II PLJK reikala, bet, taupant vietą, baigiant norėtusį pasiūlyti: stenkimės sukelti didesnį susidomėjimą II PLJK JAV, Kanados ir kitų kraštų lietuvių jaunime. Per organizacijas ir net asmeniškai perduokime žinias apie II PLJK visam lietuvių jaunimui. Taip pat, nesibodėkime nuolatos

reikalauti laisvės lietuvių tautai, nes laisvė niekada nepasensta, nėra atgyvena, bet visada šviežia, dinamiška ir moderni. Žmogus negali būti laisvas, jeigu tau ta pavergta.

Jūratė Jasaitytė

Dirbtinės "smegenys"

Medicinoje didelės reikšmės turi mechaniniai išradimai ir pritaikymai. Jau maždaug prieš 30 metų buvo sukombinuoti dirbtiniai inkstai — mašina, kuri valo kraują ir pavaduoja inkstus. Tūkstančiai gyvybių buvo išgelbėta tuo įtaisais. Maždaug prieš 20 metų buvo išrasta mašina, kuri pavaduoja širdį, varinėdama kraują. Tai ypač svarbu širdies operacijų metu. Dabar Stanfordo tyrimų institutą dr. Lawrence R. Pinneo sudarė "dirbtines smegenis". Jos, žinoma, negali protauti, bet paraližuotiems, kuriems kraują išsiliojimas smegenyse atėmė dalį smegenų veikimo, gali daug padėti judinti rankas ir kojas. Tos "elektrinės smegenys" padigina atitinkamus nervus, kurie kontroliuoja kūno dalių judesį.

Broliai skautai susirūpinę svarsto svarbius klausimus. Ka mes dabar gi darysime šį vakarą?
Nuotr. G. Plačo

Nepatyrusios slidininkės malda

Dieve.

Padėk man, kad ir šį kartą nenusilaužčiau nei vienos kojos ir neišsiskučiau rankos.

Padėk man, kad šį kartą aplenkčiau tą netikėtai prieškąje atsidūrusią duobę ir nebeatsimuščiau į tą "ne vietoje" stovinčią tvorą.

Padėk man, kad tik ką paslydus ir dar nepilnai pajėgus atsistoti ir pusiausvyros neatgavus, vėl pavojingai nepaslyščiau.

Padėk man nuolat prisiminti, kad dar tik žinau vienintelį būdą, reikalaujantį, staigiai sustoti — tai sąmoningai griūti.

Padėk man pagaliau suprasti,

kad, sudėjus kojas į vadinamą "snowplow" poziciją, tuo būdu nelėkčiau taip greit nuo kalno ir, kad tada nebereikėtų nei šios maldos kas kartą kartoti, nežinant kaip prie kalno galo reikės sustoti.

Pagaliau, primink man nuolat šiais metais darytas klaidas, kad kitais metais jų nebekartotčiau, pagalbos sustoti nebeprašyčiau; savo dantų bei kojų ir rankų saugumą užtikrinčiau ir jau kitais metais patyrusios slidininkės malda sukurčiau.

Ačiū,
Lydiša Jadviršytė

Jaunoji karta iš Matulaitienės tautinių šokių grupės New Yorke.

Nuotr. V. Maželio

II PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO STUDIJINĖ ANKETA

Atrodo, kur tik pasisuksi šiais laikais, visur susiduri su vienokia ar kitokia anketa. Ir iš tikro, anketa yra tapusi populiariu įrankiu, kuriuo dažnai bandoma atskleisti kokios grupės nusistatymus ir nuotaikas. II PLJK studijinė anketa yra taipgi toks įrankis. Ji specialiai paruošta įvertinti išsivijus lietuvių jaunimą: parodyti, ką jis daro, kuo jis domisi ir kuo jis tiki.

Anketos sudėtis. Studijinė anketa susideda iš 67 klausimų. Šių klausimų tikslas yra įvairiais būdais. Pats paprasčiausias būdas yra procentinis atsakymų apskaičiavimas. Tačiau šis įvertinimo būdas nėra gilus ir parodo tik patį anketos pildytoją: jo amžių, lytį, gyvenamą vietovę ir t. t. Toliau klausimai yra labiau asmeniškio, intymiesnio pobūdžio. Jais bandoma atskleisti anketos pildytojo patirtį, gyvenimo būdą, įsitikinimus. Šie klausimai yra gana plačios apimtys. Jie į žmogų žvelgia iš įvairių perspektyvų: tautinės, moralinės, politinės ir kitų. Palmikime kaip pavyzdį tautinę perspektyvą. Šiuo atveju anketos pildytojas yra prašomas pasisakyti už dalyvavimą lietuviškose organizacijose, liuanistinių mokyklų lankymą, lietuvių kalbos vartojimą ir t. t.

Ką anketa parodys? Anketa gali daug parodyti. Jinai parodys skirtumus, jei tokie būtų, tarp vyrų ir moterų, tarp įvairių gyvenamų vietovių ir pan. Jinai atskleis jaunimo, nusistatymą lietuviybės atžvilgiu. O gilesnėje plotmėje jinai gal nurodys, kokia patirtis prisideda prie lietuviybės išlaikymo ir kokia ją slopina. Bet, aišku, anketos turi ir savo ribas. Jos tik parodo faktinę situaciją, bet pačios nenurodo priemonių tai situacijai pakeisti.

Apie autorių. Dr. Romualdas Kriaučiūnas yra klinikinis psichologas. daktaro laipsnį įsigi-

jęs Washingtono universitete, St. Louis, Missouri, 1967. Jis dirbo Illinois Psichinės sveikatos departamente, kur dabar eina Apskritis psichinio sveikatos centro vyriausio psichologo pareigas. Nuo pernai metų rūdens jis pakviestas Michigan valstybinio universiteto medicinos mokyklos fakultetan klinikinio "assistant professor" titulu. Jis taipgi turi teisę verstis privačia praktika Michigan ir Illinois valstijose.

MINČIŲ IR VAIZDŲ ALBUMAS

Kiek amerikiečiai katalikai įdeda sielos į naujų knygų leidimą, galime įsitikinti, pasklaide neseniai iš spaudos išėjusį leidinį "CYCLES. The First Year" (išleido Regina Press, New York, 1971 m., 272 psl., 2,95 dol.). Beveik kas antras puslapis — ryški, meniška nuotrauka. Daugiausia — figūrinės, išryškinančios socialinį momentą, suaugusių ir vaikų jausmus, pergyvenimus. Kiekviena nuotrauka — rinktinė. Dauguma jų Mimi Forsyth, bet ir kitų fotografų.

Salia to — Sv. Rašto ir įvairiausių pasaulio mintytojų, rašytojų citatos. Tokiu būdu čia randami Schweitzer, Lao Tzu, Faulkner, Froebel, Sv. Augustinas, Greeley, Evelyn, de Chardin, Bonhoeffer, Kueng, Tolstojus, Flaubert, Bergson, Th. More, Sv. Pranciškus, Tillich ir daugybė kitų.

Knygos redaktorius Louis M. Savary, S.J., nuosirdžiai pasidarbavęs, surinkdamas tas mintis, klasifikuodamas pagal bažnytinių metų laikotarpius, paskirstydamas kiekvienam sekmadieniui ir parūpindamas trumpas, prasmingas antrašteles.

Leidinyje labai šiltas. Pavadinimas, kad tai pirmųjų metų ciklas, rodo, jog tokių leidinių bus daugiau. Jau ir šį paskleidžius, kai

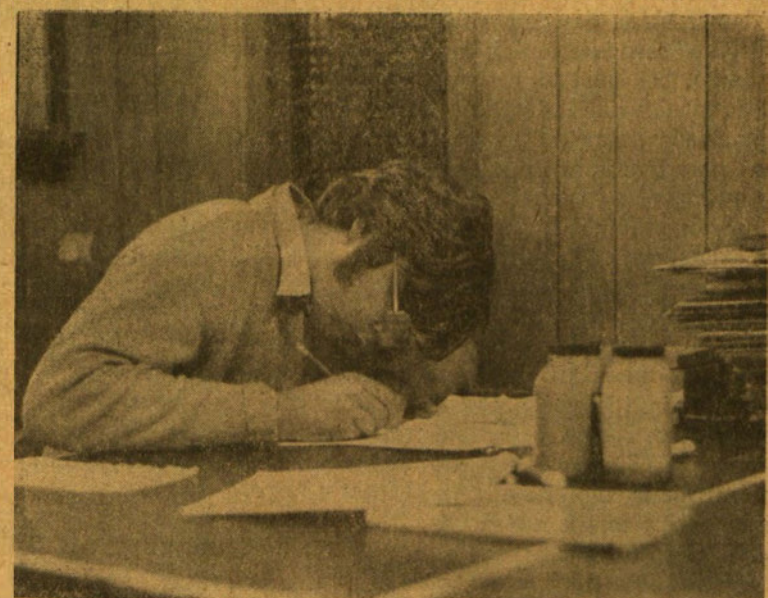
kurios mintys įsikala atmintin. Pvz. Nobelio premijos laureatas Alexis Carrel pasakė: "Kai melneseniai iš spaudos išėjusį leidinį "CYCLES. The First Year" (išleido Regina Press, New York, 1971 m., 272 psl., 2,95 dol.). Beveik kas antras puslapis — ryški, meniška nuotrauka. Daugiausia — figūrinės, išryškinančios socialinį momentą, suaugusių ir vaikų jausmus, pergyvenimus. Kiekviena nuotrauka — rinktinė. Dauguma jų Mimi Forsyth, bet ir kitų fotografų.

Verdi laiškai

Anglų kalbos vertime išleisti kompozitoriaus Verdi laiškai. Knygos pavadinimas: "Letters of Giuseppe Verdi". Juos parinko ir leidynei redagavo Charles Osborne, kuris anksčiau yra parašęs knygą apie Verdi operas. Laiškų rinkinį išleido Halt, Rinehart & Winston, 280 psl., 7 dol. 95 cent. Tai vis daugiausia reikalų laiškai: libretistams, leidytojams, solistams, dirigentams, pastatymų organizatoriams. Laiškai apima laikotarpį nuo 1843 m. iki kompozitoriaus mirties 1901 m.

KATALIKŲ INFORMACIJOS CENTRAS

Indonezijos katalikų vyskupų konferencija Giakartoje įsteigė radijo ir televizijos centrą, kuris apjungia 75 radijo ir televizijos stotis ir pasiekia labai plačius klausytojų sluoksnius. Centras kas mėnesį parengia po 50 specialių religinių programų, kurias perduoda radijo ir televizijos stotys. Ypatingo dėmesio kreipama į liturginį atsinaujinimą ir socialinio teisingumo įgyvendinimą krašte. Centras taip pat parengia specialius religinius filmus ir magnetines juostas, kuriomis gali pasinaudoti įvairios katalikų institucijos, mokyklos ir privatus asmenys.

Pijus Stončius, studijuojas Illinois Institute of Technology, eina išdinkno pareigas Studentų ateitininkų sąjungos valdyboje. Pijus yra vienas iš Gage Parko atstovų, išrinktas į II Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą.
Nuotr. J. Abramaičio

Saulius Kuprys, studijuojas Loyolos universitete, yra Studentų ateitininkų sąjungos Spaudos informacijos skyriaus pirmininkas. Saulius yra vienas iš Cicero kolonijos išrinktų atstovų į II Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą.
Nuotr. Z. Paulėnaitės